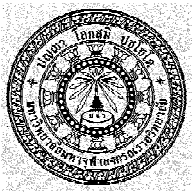

ข้อสอบข้อเขียน/สัมภาษณ์ พระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๖๑

**อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ชั้น มหาอภิธรรมมิกะโท**

- สอบข้อเขียน วันแรก วันศุกร์ที่.....ธันวาคม พ.ศ. ๒๕....
วิชา : อายตนยมกะ และ ธาตุยมกะ ๗ ข้อ ๗๐ คะแนน เวลา ๔ ชม.
- สอบข้อเขียน วันที่สอง วันเสาร์ที่.....ธันวาคม พ.ศ. ๒๕....
วิชา : สัจจยมกะ ๗ ข้อ ๗๐ คะแนน เวลา ๔ ชม.
- สอบสัมภาษณ์ วันที่สาม วันอาทิตย์ที่.....ธันวาคม พ.ศ. ๒๕....
วิชา : อายตนยมกะ ธาตุยมกะ และสัจจยมกะ ๖ ข้อ ๓๐ คะแนน เวลา ๑๕ นาที

สำเนาประกอบการเรียนหรือแจกได้โดยไม่ต้องขออนุญาต (สงวนสิทธิ์ในการนำไปจำหน่าย) ผิด-ตกขอภัย
และกรุณาแจ้งที่ 081-860-2466 (Line ID), E-mail: kanrasi1@gmail.com, liewkanrasi@gmail.com (จักขอบพระคุณ)
ดาวน์โหลดข้อมูลและไฟล์ต่างๆได้จากข้อความเพิ่มเติมที่Youtube, Post ที่หน้า fb: Kanrasi Sengking (ตาม link ที่แปะไว้)

เฉลยข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๕๓
อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ชั้น มหาอภิธรรมมิกะโท
สอบวันศุกร์ ที่ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕.....

วิชา : อายตณยมกะ และ ธาตุยมกะ

๗ ข้อ ๗๐ คะแนน

เวลา ๔ ชั่วโมง. (วันที่ ๑)

ปณณัตติวาระ

๑. ก. ปณณัตติวาระนิตเทศแห่งอายตณยมกะ มีวาระกี่อย่าง คืออะไรบ้าง (ไม่ต้องแสดงความหมาย) ? [P1] 43, 55

ตอบ ก. มีวาระ ๔ อย่าง คือ

๑. ปทโสธรวาระ

๒. ปทโสธรมูลจักกวาระ

๓. สุตตายตณวาระ

๔. สุตตายตณมูลจักกวาระ

ปณณัตติวาระ ชั้นมหา-โท เรียนหนักกว่ามหา-ตรี ๗ เท่า (เรียนไม่ยาก ออก ข้อเขียน ๑-๒ ข้อ สัมภาษณ์ ๑ ข้อ)			
ปณณัตติวาระ เรียน ๑๒ คู่ นิยมออก ๖/๗ ตัว แบ่ง ๓ กลุ่ม (ออกข้อสอบ ๒ กลุ่ม ตามการวิชันนา)			
๑. จักขุ	โสตะ	คันธะ	รสะ
๒. กายะ	รูปะ	ธัมมะ	(*..น จเปตวา อวเสโส ..)
๓. ที่เหลือ ๕	ตอบ	อามนตา	ไม่ออก
ท่องจำ (สัมภาษณ์) วิชา ๓ จักขุ ๓ โสตะ ๓ รูป-รูปายตนะ คันธะ ๔ รสะ ๔ กาย ๔ เอกเทศบัญญัติ			
สรุป (..-..-..-.. /+.=อายตนะ) (..... -..-..-..-..)✓× ...+อายตนะ✓✓ / น..... น... ××			
**จักขุ	+ จักขายตน์	จักขุ ๓ = (หุติยวิช.)ทิพพ-(ตติยวิช.)ปณณ	+จักขายตน์ / ๑๑ (-จักขุ๓) บัญญัติ
โส	+ โสทายตน์	โสตะ ๓ = (อภิธฺมมา)ทิพพ-(โล.เจ.)ตณหาโส	+โสทายตน์ / ๑๑ (-โสตะ๓) บัญญัติ
ขาน	= ขานายตน์	อามนตา	ขานปสาท / ๑๑ (-ขาน) บัญญัติ
ชีว	= ชิวหายตน์	อามนตา	ชีวหาปสาท / ๑๑ (-ชีว) บัญญัติ
11อายตนะ(-กาย)		กายายตน์ จุเปตวา อวเสโส กาย	
*กา	+ กายายตน์	กายะ ๔ = นามกาย-รูปกาย-ปญ.กาย(สมุท.)	+กายายตน์ / เอกเทศบัญญัติ
11อายตนะ(-รูป)		รูปายตน์ จุเปตวา อวเสโส รูป	
*รูป	+ รูปายตน์	รูปะ ๒ = ปิยรูป สาทรูป (๔๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔) ๕๕	+รูปายตน์ / โลกุต.๘+๓๖ นิพ บัญ
สท	= สททายตน์	อามนตา	สัททารมณ / ๑๑ (-สัท) บัญญัติ
**คน	+ คนธายตน์	คันธะ ๔ = คันธะ ๓ คิล-สมาธิ-ปณณาคน	+คนธายตน์ / ๑๑ (-คันธะ๔) บัญญัติ
ร	+ รสทายตน์	รสะ ๔ = รสะ ๓ อตถ-ธมม-วิมุตติ	+รสทายตน์ / ๑๑ (-รสะ๔) บัญญัติ
โผ	= โผฏททายตน์	อามนตา	โผฏฐัพพารมณ / ๑๑ (-โผ) บัญญัติ
ม	= มนทายตน์	อามนตา	จิต ๘๘
11อายตนะ(-ธม)		ธมมายตน์ จุเปตวา อวเสโส ธม	
*ธ	+ ธมมายตน์	ธัมมะ ๓ = ปริมตธรรม๔-บัญญัติธรรม(สมุท.)	+ธมมายตน์ / เอกเทศบัญญัติ
		๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘	๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒

๒. ก. จงแสดงองค์ธรรมของคำดังต่อไปนี้ ? [P3, 5, 7-8] 48(ก), ส=>42, 49, 54, 55, 56

ปฐมวิชาญาณ หุติยวิชาญาณ ตติยวิชาญาณ รูปกาย นามกาย ปัญญาคันธะ อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส ? 48, 49, 54

รูปกาย นามกาย ปัญญาคันธะ อรรถรส ธรรมรส ? [P3, 5, 7-8] 55, 56

ตอบ ปฐมวิชาญาณ ได้แก่ ปุพเพนิวาสญาณ ปัญญาคันธะ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ
หุติยวิชาญาณ ได้แก่ ทิพพจักขุญาณ อรรถรส ได้แก่ ผลจิตตูปบาท ๔
ตติยวิชาญาณ ได้แก่ อาสวักขยญาณ ธรรมรส ได้แก่ มรรคจิตตูปบาท ๔
รูปกาย ได้แก่ รูป ๒๘ วิมุตติรส ได้แก่ นิพพาน
นามกาย ได้แก่ จิต ๘๘ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

๑. ข. ให้แสดงองค์ธรรมของบทต่อไปนี้ ? [P3, 5, 7, 15, 19] 43, 48, 55

๑. จักขุ

๒. กาโย (ปทโสธรวาระ)

๓. คนธ

๔. น มโน

๕. น ธมโม (สุทธวาระ)

ตอบ ข. ๑. จักขุ องค์ธรรมได้แก่ หุติยวิชาญาณ คือ ทิพพจักขุ ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญาจักขุ และ จักขุปสาท

๒. กาโย องค์ธรรมได้แก่ นามกาย คือ จิต ๘๘ เจตสิก ๕๒ นิพพาน รูปกาย คือ รูป ๒๘ (เว้นกายปสาท)

บัญญัติกาย คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น และ กายปสาท

๓. คนธ องค์ธรรมได้แก่ คิลคันธะ คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาศีล คือ สัมมาวาจา

สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ปัญญาคันธะ คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ และ คันธารมณ

๔. น มโน องค์ธรรมได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นมนายตนะ) **บัญญัติ**

๕. น ธมโม องค์ธรรมได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ ตา หู ต้นโพธิ์ ต้นไทร เป็นต้น

๑. จงแสดงปณัตติวาระของอายตณมกะ ในปทโสธรวาระอนุโลม โดยให้วิสันนา แปล และแสดงองค์ธรรม ใน บาลิสังคต่อไป ? 44, 50, 57, 61

๑. จงวิสันนา แปลและแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาดังต่อไปนี้ ? [P2, 16] 45, 49, 54, 59, 60

ก. จกขุ จกขายตณนติ? 44, 45, 49, 50, 54, 57, 59, 60, 61

ตอบ ก. ใน อนุ.ป. วิสันนา **ทิพพจกขุ ปณณจกขุ จกขุ**

น จกขายตณ, จกขายตณ จกขุ เจว จกขายตณจ

แปล **ทุตติวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณ คือ**

ปัญญจกขุ ชื่อว่าจกขุ แต่ไม่ชื่อว่าจกขายตนะ,

จกขายตนะ ชื่อว่าจกขุก็ใช่ ชื่อว่าจกขายตนะก็ใช่

องค์ธรรมของสันนิฐานนบท ได้แก่ **ทุตติวิชาญาณคือทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณ**

คือปัญญจกขุ (ได้แก่อาสวักขยญาณ) และ จกขุปสาท

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ **จกขุปสาท** เท่านั้น

ปณัตติวาระ ปทโสธรวาระ ๑. จกขายตณมกะ		อนุโลม		ปัจจนิก	
		ช	ชา	ช	ชา
จกขายตนะ = จกขุปสาท	จกขุ	✓✓	✓✓		
จกขุ ทุตติวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญจกขุ	น	✓	×		×
	จกขุ	✓	×		×
น จก	อายตนะ ๑๑ (-จกขุ ๓) บัญญัติ			×	×

๑. จงวิสันนา พร้อมคำแปลและแสดงองค์ธรรม ในปุจฉาดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 48(ค), 51, 53

ข. จกขุ, จกขุธาตุติ ? [P684] 48, 51, 53

ตอบ ข. วิสันนา = **ทิพพจกขุ ปณณจกขุ จกขุ น จกขุธาตุ, จกขุธาตุ จกขุ เจว จกขุธาตุ จ.**

แปล = **ทุตติวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญจกขุ** ชื่อว่าจกขุ แต่ไม่ชื่อว่าจกขุธาตุ

จกขุธาตุ ชื่อว่าจกขุก็ใช่ ชื่อว่าจกขุธาตุก็ใช่

ในอนุ.ป.อ.สัน.ได้แก่ **ทุตติวิชาญาณคือทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณคือปัญญจกขุ (ได้แก่อาสวักขยญาณ) และ จกขุปสาท**

อ.สัง.ได้แก่ **จกขุปสาท** เท่านั้น

๒. จงแสดงวิสันนาพร้อมทั้งแปล และองค์ธรรมในข้อปุจฉาดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ?

ก. น จกขายตณ, น จกขุติ ? [P9] 42, 46(1), 47, 50, 52, 55, 58(1ก)

ตอบ ก. วิสันนา **ทิพพจกขุ ปณณจกขุ น จกขายตณ**

จกขุ, จกขุณจ จกขายตณจ ฐเปตวา

อวเสสา น เจว จกขุ น จ จกขายตณ.

แปล **ทุตติวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณ คือ**

ปัญญจกขุ ไม่ชื่อว่าจกขายตนะ แต่ชื่อว่าจกขุ,

ยกเว้นทิพพจกขุ ปัญญจกขุ และจกขายตนะเสีย

แล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้นไม่ชื่อว่าจกขุ และไม่ชื่อว่าจกขายตนะ

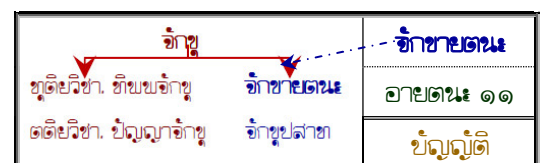
องค์ธรรมของสันนิฐานนบท ได้แก่ **ทุตติวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ**

ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญจกขุ

และ อายตนะ ๑๑ (เว้นจกขุทั้ง ๓) บัญญัติ

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

ปณัตติวาระ ปทโสธรวาระ ๑. จกขายตณมกะ		อนุโลม		ปัจจนิก	
		ช	ชา	ช	ชา
จกขายตนะ = จกขุปสาท	จกขุ	✓✓	✓✓		
จกขุ ทุตติวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญจกขุ	น	✓	×		×
	จกขุ	✓	×		×
น จก	อายตนะ ๑๑ (-จกขุ ๓) บัญญัติ			×	×

๑. จงวิสันนา แปลและแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาดังต่อไปนี้ ?

ค. น จกขุ, นายตณนติ ? [P24, 30] 45, 49

ตอบ ค. วิสันนา **จกขุ ฐเปตวา อวเสสา อายตนา น จกขุ อายตนา, จกขุณจ อายตณจ ฐเปตวา อวเสสา น**

เจว จกขุ น จ อายตนา.

แปล ยกเว้นจักขุทั้ง ๓ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น
ไม่ชื่อว่าจักขุ แต่ชื่อว่าอายตนะ, ยกเว้นจักขุทั้ง ๓
และอายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้นไม่ชื่อว่า
จักขุ และไม่ชื่อว่าอายตนะ.

ใน อนุ. ปุ. อ.สัน. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นจักขุทั้ง ๓)
และ บัญญัติ // อ.สัง. ได้แก่ บัญญัติ เท่านั้น

	ปณฺณตติวาระ สุตฺถายตฺนวาระ ๑. จักขุ-อายตณมกะ		อนุโลม		ปัจจนิก	
			ขุ	อา	ขุ	อา
จักขุ	จักขายตนะ = จักขุปสาท	อายตนะ				
	หุติยวิชาญาณ คือ ทิพพจักขุ		✓✓			
	ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญาจักขุ					
น จก	อายตนะ ๑๑ (เว้น จักขุทั้ง ๓)	๑๒		✓	×	✓
	บัญญัติ	น อา			×	×

๑. จงวิสังขนา พร้อมคำแปลและแสดงองค์ธรรมใน

ปุจฉาตั้งต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 44, 48, 51, 53(ก)

๑. จงแสดงปณฺณตติวาระของอายตณมกะ ในปทโสทรนวาระอนุโลม โดยให้วิสังขนา แปล และแสดงองค์ธรรม

ในบาลีตั้งต่อไปนี้ ? 50(ข), 57(ข), 61(ข) ก./ข. กาโย, กายายตณฺติ ? [P5]

ตอบ ก./ข. ใน อนุ.ปุ.วิสังขนา กายายตณฺ จเปตฺวา

อวเสโส กาโย น กายายตณฺ,

กายายตณฺ กาโย เจวฺ กายายตณฺญ

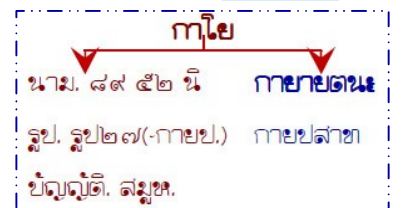
แปล ยกเว้นกายายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น
ชื่อว่ากายะ แต่ไม่ชื่อว่ากายายตนะ, กายายตนะ
ชื่อว่ากายะก็ใช่ ชื่อว่ากายายตนะก็ใช่

	ปณฺณตติวาระ ปทโสทรนวาระ ๕. กายายตณมกะ		อนุโลม		ปัจจนิก	
			ก	ยา	ก	ยา
กายะ	กายายตนะ = กายปสาท	กายา	✓✓	✓✓		
	นามกาย คือ จิต ๘๘+๕๒ นิพ	น				
	(๔) รูปกาย คือ รูป ๒๗ (-กายปสาท)		✓	×		×
น กาย	บัญญัติกาย คือ สมุหบัญญัติ ...	กายา				
	เอกเทศบัญญัติ เช่น บอน้า ถ้ำ...	ยตณฺ			×	×

องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบทได้แก่ นามกาย คือ จิต ๘๘ เจตสิก ๕๒ นิพพาน, รูปกาย คือ รูป ๒๗ (เว้นกายปสาท)

บัญญัติกาย คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น และ กายปสาท

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กายปสาท เท่านั้น.

๑. จงแสดงวิสังขนา พร้อมทั้งคำแปล และองค์ธรรม (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส)

ในปุจฉาต่อไปนี้ ? 48 ข. กายายตณฺ, กาโยติ. ? [P5] 48

ตอบ ข. วิสังขนา อามนฺตา ไซ ในปฏิ.ปุ.อ.สัน.และสัง. ได้แก่ กายปสาท

๒. จงแสดงวิสังขนาพร้อมทั้งแปล และองค์ธรรมในข้อปุจฉาตั้งต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ?

ข. น กายายตณฺ, น กาโยติ ? [P11] 42, 46(1), 47, 50, 52, 55, 58(1ข), 59

ตอบ ข. วิสังขนา กายายตณฺ จเปตฺวา อวเสโส กาโย น กายายตณฺ กาโย,

กายณฺญ กายายตณฺญ จเปตฺวา อวเสโส น เจวฺ กาโย น จ กายายตณฺ.

แปล ยกเว้นกายายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้นไม่ชื่อว่ากายายตนะ แต่ชื่อว่ากายะ,

ยกเว้นกายะและกายายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้นไม่ชื่อว่ากายะ และไม่ชื่อว่ากายายตนะ.

องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท ได้แก่ นามกาย รูปกาย บัญญัติกาย ได้แก่ สมุหบัญญัติ (เว้นกายปสาท)

และ เอกเทศบัญญัติ

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ เอกเทศบัญญัติ เท่านั้น

แปล. ตัวเชื่อม อจ.๒ บท
✓✓/XX เจวจ

๑. จงวิสังขนา แปลและแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาตั้งต่อไปนี้ ? [P11, 12] 45, 49, 54, 60

ข. น รูปายตณฺ, น รูปนฺติ ?

ตอบ ข. วิสังขนา รูปายตณฺ จเปตฺวา อวเสโส รูป

น รูปายตณฺ รูป, รูปณฺจ รูปายตณฺญ จเปตฺวา

อวเสโส น เจว รูป น จ รูปายตณฺ.

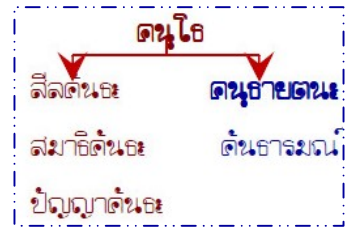
แปล ยกเว้นรูปายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้นไม่
ชื่อว่ารูปายตนะ แต่ชื่อว่ารูปะ, ยกเว้นรูปะ และ

	ปณฺณตติวาระ ปทโสทรนวาระ ๖. รูปายตณมกะ		อนุโลม		ปัจจนิก	
			ร	ปา	ร	ปา
รูปะ	รูปายตนะ = รูปารมณฺ	รูปา	✓✓	✓✓		
	ปิย-สาด: โลกีย ๘๑ เจตสิก ๕๒	น				
	รูป ๒๗ (-รูปารมณ) ซึ่งเป็นที่น่ารัก		✓	×		×
น รูป	น่ายินดี และเป็นอารมณ์ของตัณหาได้	รูปา				
	โลกุต ๘ เจ.๓๖ นิพ ๘๑+๕๒ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐	รูปา			×	×

รูปายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้นไม่ชื่อว่า รูปะ และ ไม่ชื่อว่ารูปายตนะ.
 ในปฎิ.ป. อ.สัน.ได้แก่ **ปิยรูป สาตรูป** คือ โลเกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ รูป ๒๗ (เวณรูปารมณ) ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดี
 และเป็นอารมณ์ของตัณหาได้ และ **โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน บัญญัติ**
 อ.สัง.ได้แก่ **โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน บัญญัติ** เท่านั้น

๒. ก. สีสันระ สมาริคันระ ปัญญาคันระ องค์ธรรมได้แก่อะไร ? [P7] 46

ตอบ ก. สีสันระ องค์ธรรมได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ
 สมาริคันระ องค์ธรรมได้แก่ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ
 ปัญญาคันระ องค์ธรรมได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ

๑. จงวิสังขนา คำแปล พร้อมทั้งแสดงองค์ธรรม ในข้อบุจฉาต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ?

ก. **คนโร, คนรายตนนติ** ? [P6] 56

ตอบ ก. วิสังขนา **สีลคนโร สมาริคนโร ปัญญาคนโร**

คนโร น **คนรายตน**, **คนรายตน** **คนโร** **เจว** **คนรายตนนจ.**

แปล **สีลคันระ** สมาริคันระ ปัญญาคันระ ชื่อว่าคันระ
แต่ไม่ชื่อว่าคันรายตนะ, คันรายตนะ ชื่อว่า
คันระก็ใช่ ชื่อว่าคันรายตนะก็ใช่.

	ปณัตติวาระ ปทโสธรวาระ ๘. คันรายตนยมกะ		อนโถม		ปัจจนิก	
			คัธ	ธ	คัธ	ธ
คันรายตนะ = คันธารมณ	คน	✓✓	✓✓			
คันระ (๔) สีลคันระ คือ .วจา .กัมมันตะ .อาชีวะ สมาริคันระ คือ .วยา .สติ .สมาธิ ปัญญาคันระ คือ ..ทิฐิ ..สังกัปปะ	น คนราย ตน	✓	×			×
น คันรายตนะ ๑๑ (-คันระ ๔) บัญญัติ					×	×

องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท ได้แก่ **สีลคันระ** คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ, **สมาริคันระ** คือ
 สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ, **ปัญญาคันระ** คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ และ **คันธารมณ**
 องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ **คันธารมณ** เท่านั้น.

๒. ข. รสะมีก็อย่าง คืออะไรบ้าง

พร้อมอธิบายมาพอสังเขป ? [P8] 46

ตอบ ข. **รสะ** มี ๔ คือ อรรธรสะ ธรรมรสะ วิมุตติ-

รสะ อายตนรสะ ใน ๔ อย่างนี้ อรรธรสะ ธรรมรสะ
 วิมุตติรสะ ที่เรียกว่ารสะนั้น เพราะพระอริยเจ้า
 ทั้งหลายมีความยินดีพอใจในธรรมเหล่านี้ ฉะนั้น
 ธรรมเหล่านี้จึงชื่อว่า **รสะ**

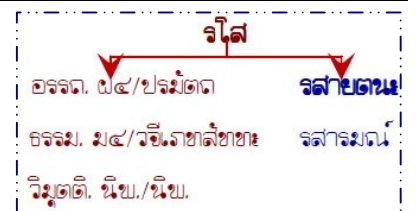
	ปณัตติวาระ ปทโสธรวาระ ๙ รสายนยมกะ		อนโถม		ปัจจนิก	
			ร	ส	ร	ส
รสายนะ = รสารมณ	รส	✓✓	✓✓			
อรรธรสะคือ ม.๔ //อรรธรสะ คือปรมัตถธ. ธรรมรสะ คือ ม.๔//ธรรมรสะคือวจิเกท. วิมุตติรสะคือ นิพ.	น รส	✓	×			×
× อายตนะ ๑๑ (-รสะ ๔) บัญญัติ					×	×

ส่วนอายตนะรสะนั้นเป็นตัวรส เบรียว หวาน มัน เค็ม ขม ฝาด

อรรธะ เป็นผล คือ ประโยชน์ที่รู้ในสภาวะ รูป - นาม - นิพพาน

ธรรมะ เป็นเหตุ คือ ให้รู้สภาวะว่าเป็นจิต, เจตสิก, รูป, นิพพาน, กุศล, อกุศล

วิมุตติ ความพ้น คือ พ้นแล้วจากกิเลสอาสวะทั้งปวง

๑. จงวิสังขนา คำแปล พร้อมทั้งแสดงองค์ธรรมใน

ข้อบุจฉาต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ?

ข. น **ธมฺมายตน**, น **ธมฺโมติ** ? [P14] 56

ตอบ ข. วิสังขนา **ธมฺมายตน** **ธมฺโมติ** **ธมฺโม** **ธมฺมจ** **ธมฺมายตนจ**

ธมฺโม น **ธมฺมายตน** **ธมฺโม**, **ธมฺมจ** **ธมฺมายตนจ**

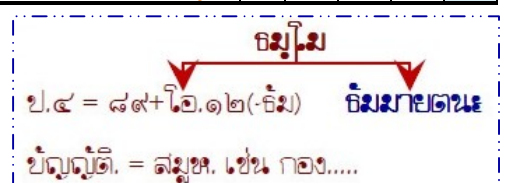
ธมฺโม น **ธมฺมายตน** **ธมฺโม** น **จ** **ธมฺมายตน**.

แปล ยกเว้นธมฺมายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าธมฺมายต

นะ แต่ชื่อว่าธมฺมะ, ยกเว้นธมฺมะ และธมฺมายตนะเสียแล้ว ที่

เหลือนอกนั้นไม่ชื่อว่าธมฺมะ และ ไม่ชื่อว่าธมฺมายตนะ.

	ปณัตติวาระ ปทโสธรวาระ ๑๒. ธมฺมายตนยมกะ		อนโถม		ปัจจนิก	
			ธ	ม	ธ	ม
ธมฺมายตนะ = เจ.๕๒ ส.๑๖ นิพพาน	ธ	✓✓	✓✓			
ธมฺมจ ปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต ๘๙ โอ.๑๒ (-ธม มา) บัญญัติธรรม คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองข้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น	น ธ ม	✓	×			×
น ธมฺมเอกเทศบัญญัติ เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ ตา หู...	ย				×	×

องค์ธรรมของสันนิษฐานบทได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** คือ สมุหบัญญัติ (เว้นธัมมาตนะ) และ **เอกเทศบัญญัติ** องค์ธรรมของสังสยบทได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เท่านั้น.

๗. จงวิชันนา และแสดงองค์ธรรมในปุจฉา

ดังต่อไปนี้ ? ค. ธาตุ, ธมฺมธาทูติ ? [P693] 46

ตอบ ค. วิชันนา ธมฺมธาทู ธาตุ เจว ธมฺมธาทู จ,

อวเสสา ธาตุ ธาตุ น ธมฺมธาทู
ธรรมธาทู ชื่อว่า ธาตุที่ใช้ ชื่อว่า ธมฺมธาทูที่ใช้,
ธาตุที่เหลือนอกนั้นชื่อว่าธาตุ แต่ไม่ชื่อว่าธมฺมธาทู

ใน ปฎิ.ปุ. อ.ธ. ของ สัน. ได้แก่ ธาตุ ๑๘ // อ.ธ. ของ สัง. ได้แก่ ธมฺมธาทู เท่านั้น

ปณฺณตติวาระ ปทโสธวาระ		อนฺโถม		ปัจจนิก	
๑๘. ธมฺมธาทูยมกะ		ธ	ธ	ธ	ธ
ธาตฺ	ธมฺมธาทู = เจ.๕๒ ส.๑๖ นิพพาน	ธ	✓✓	✓✓	
	ปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต ๘๘ โอ.๑๒ (- ธมฺมา) บัญญัติธรรม คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองข้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น	น	✓	×	×
	เอกเทศบัญญัติ เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ ตา หู...	ธาตฺ			×

๓๑ ภูมิ อุ/นิ/อุนิ 1-2-3-4(1÷2)-5(1÷3)-6(2÷3)

โอกาสวาระ กาล ๑-๖

๑. แปลปุจฉา พุทครั้งแรกที่ ๑ (หา ธ. สันนิษฐานบท)
๒. หา ธ. ที่มี ธ. ที่ขึ้นหน้าด้วย (แต่ ที่ไม่ใช่ ธ. ส.)
๓. หา ๒ (แต่) ไม่ได้ (X) ตอบ อามนฺตา (3 = ก็ใช่ก็ไม่ใช่)

อนฺโถม				ปัจจนิก			
จัก 26 X 3 ปุจฉ ๒๖	26 โส X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก, โส 11 15(-1) X 3 ปุจฉ ๒๖	11 ขา ขว ภาย X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก 1 4 X 3 ปุจฉ ๒๖	1 4 โส X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก, โส 1 4 X 3 ปุจฉ ๒๖	1 4 15(-1) ข ข ก คร ผ ปุจฉ ๒๖
จัก, โส 26 X 3 ปุจฉ ๒๖	26 1 รุปา X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก, โส 26 X 3 ปุจฉ ๒๖	26 4 มนา X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก, โส 1 4 X 3 ปุจฉ ๒๖	4 รุปา X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก, โส 1 4 X 3 ปุจฉ ๒๖	1 มนา X 3 ปุจฉ ๒๖
จัก, โส 26 X 3 ปุจฉ ๒๖	26 1 4 ธม X 3 ปุจฉ ๒๖	ข ข ก 11 คร X 3 ปุจฉ ๒๖	11 ขว ภาย X 3 ปุจฉ ๒๖	จัก, โส 1 4 X 3 ปุจฉ ๒๖	X ธม 3 ปุจฉ ๒๖	ข ข ก 16+4 คร X 3 ปุจฉ ๒๖	16+4 ขว ภาย X 3 ปุจฉ ๒๖

๖. ข. หรือว่า ฆานายตนะจักไม่เกิดในภูมิใด จักขายตนะก็ไม่เคยเกิดในภูมินั้นใช่ไหม ? คำปุจฉาดังกล่าวนี้จะวิชันนาเป็นภาษาบาลี แปล และแสดงองค์ธรรมว่าอย่างไร ? 46 [ว อุ ๖ หุ โอ จัก-พา (ปฎิ.)]

ตอบ ข. วิชันนา “รูปาวจร ตตถ ฆานายตน์ นุปฺปชฺชิสฺสติ โน จ ตตถ

จกฺขายตน์ นุปฺปชฺชิตถ, อสฺสณฺณสฺสทเต อรูปฺ ตตถ

ฆานายตณฺจ นุปฺปชฺชิสฺสติ จกฺขายตณฺจ นุปฺปชฺชิตถ.

แปล ในรูปภูมินั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่จักขายตนะเคยเกิดในภูมินั้น,

ในอัสสณฺณสฺสทตฺตภูมิ อรูปภูมิ นั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด จักขายตนะก็ไม่เคยเกิด
อ.สัน. ได้แก่ รูปภูมิ ๑๕ (เว้นอัสสณฺณสฺสทตฺตภูมิ) และ อัสสณฺณสฺสทตฺตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔
อ.สัง. ได้แก่ อัสสณฺณสฺสทตฺตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ เท่านั้น

บาลี โอกาส	โอกาส	จัก	ข ข ก	รูปา	มนา	ธัม	เกิด
วาระ	โส	คร ผ					ดับ
อรูป/อรูปาวจร	รูป 4	X	X	X	✓	✓	2
อัสสณฺณสฺสทเต	ณ 1	X	X	✓	X	✓	2
รูปาวจร ตตถ<	รูป 15	✓	X	✓	✓	✓	5
อรูปาวจร ตตถ<	กาม 11	✓	✓	✓	✓	✓	11
รวมภูมิ	26	11	27	30	31		

× ขขกครผ → จัก✓ รูป
รูป, ณ, อรูป → จัก× ณ, อรูป

๓. จงวิชันนาพร้อมทั้งแปลและแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาดังต่อไปนี้ ?

ก. ใน ปฎิ.ปุ. ของอุปปาทวาระ อติตวาระ อนฺโถม โอกาสวาระ จักขายตณฺมละ

ธัมมาตณฺมสฺสยมกะ ? 47(4), 50(4), 55, 57, 59, 61 [ว อุ 2 หุ โอ จัก-ธัม (ปฎิ.)]

ตอบ ก. อสฺสณฺณสฺสทเต อรูปฺ ตตถ ธมฺมาตณฺ โน จ ตตถ จกฺขายตณฺ

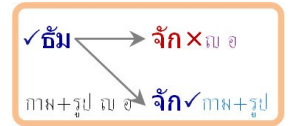
อูปฺปชฺชิตถ, ปญฺจวอกาเร ตตถ ธมฺมาตณฺจ อูปฺปชฺชิตถ จกฺขายตณฺจ อูปฺปชฺชิตถ.

แปล ในอัสสณฺณสฺสทตฺตภูมิ อรูปภูมินั้น ธมฺมาตณฺเคยเกิด แต่จักขายตณฺไม่เกิดในภูมินั้น,

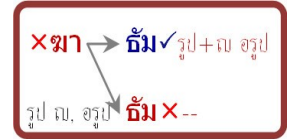
ในปญฺจวอกาเรภูมินั้น ธมฺมาตณฺก็เคยเกิด จักขายตณฺก็เคยเกิด.

โอกาส	จัก	ข ข ก	รูปา	มนา	ธัม
วาระ	โส	คร ผ			
รูป 4	X	X	X	✓	✓
อัสสณ 1	X	X	✓	X	✓
รูป 15	✓	X	✓	✓	✓
กาม 11	✓	✓	✓	✓	✓
เกิดได้	26	11	27	30	31

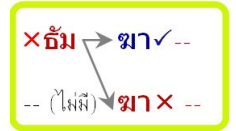
ในปฏิ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **อสังยุตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ และ ปญจโวการภูมิ ๒๖**
องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ **ปญจโวการภูมิ ๒๖** เท่านั้น

๓. ก. ในรูปภูมิ ๑๖ และอรูปภูมิ ๔ นั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด ฐมมายตนะก็ไม่เคยเกิดใช่ไหม ?
อยากทราบวาคำปุจฉา และวิสัยนาเป็นภาษาบาลีทั้งอนุโลมและปฏิโลม
ว่าอย่างไร ? 43, 44 [ว ๑ ๒ จ โอ พห-อสัง (อนุ.)]

ตอบ ก. อนุ.ป. ยตล ฆานายตน์ นุปปชชิตถ, ตตถ ฐมมายตน์ นุปปชชิตถาติ ?
วิ. **อูปปชชิตถ**
ปฏิ.ป. ยตล วา ปน ฐมมายตน์ นุปปชชิตถ, ตตถ ฆานายตน์ นุปปชชิตถาติ ?
วิ. **นตถิ**

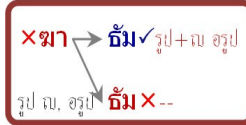

๔. ให้วิสัยนา แผลและแสดงองค์ธรรมในคำปุจฉาดังต่อไปนี้ ? 48 [ว ๑ ๓ จ โอ พห-อสัง (อนุ.)]
ก. ยตล ฆานายตน์ นุปปชชิสสตี, ตตถ ฐมมายตน์ นุปปชชิสสตีติ ? 48

ตอบ ก. วิสัยนาและแสดงองค์ธรรมในคำปุจฉา ดังนี้ .

วิสัยนา **อูปปชชิสสตี จกเกิด**

ใน อนุ. ป. องค์ธรรมของสันนิฏฐานนบท ได้แก่ **รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔**
องค์ธรรมของสังสยบท **ไม่มี**

โอกาส	จก	พ ช ก	รูปา	พนา	อสัง
วาระ	โส	คร พ			
อรูป4	X	X	X	✓	✓
อสัง1	X	X	✓	X	✓
รูป15	✓	X	✓	✓	✓
ภาพ11	✓	✓	✓	✓	✓
เกิดได้	26	11	27	30	31

อนุโลม				ปัจจนิกน			
พ ช ก 11 (คร ม) X 3 ภาพ ๑๑	11 16 รูปา	พ ช ก 11 (คร ม) X 3 ภาพ ๑๑	11 15(-1) 4 มนา	พ ช ก 4 16 (คร ม) X 3 รูป ๑๖	4 รูปา	พ ช ก 1 15(-1) 4 (คร ม) X 3 รูป ๑๖, อสัง ๑	1 มนา
พ ช ก 11 (คร ม) X 3 ภาพ ๑๑	11 16 4 อสัง	รูปา 11 16	11 คร ม X 3	พ ช ก 16 4 (คร ม) X 3 รูป ๑๖, อสัง ๑	4 อสัง	รูปา 4 (คร ม) X 3 รูป ๑๖	4 คร ม
รูปา 26 1 อสัง ๑ ปัจจน ๒๖	26 4 มนา	รูปา 26 1 X 3 ปัจจน ๒๖, อสัง ๑	26 1 4 อสัง	รูปา 4	1 มนา	รูปา 4	X อสัง
มนา 26 4 X 3 จตุ ๔, ปัจจน ๒๖	26 1 4 อสัง			มนา 1	X อสัง		

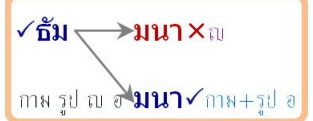
๕. คำปุจฉาดังต่อไปนี้ วิสัยนาเป็นภาษาไทยว่าอย่างไร ?

องค์ธรรมได้แก่บุคคลเช่นไร ทั้งข้อ ก และข้อ ข ? 45 [ว ๑ ๔ จ โอ พห-อสัง (ปฏิ.)]

ข. หรือว่า ฐมมายตนะเคยเกิดในภูมิใด, มนายตนะก็กำลังเกิดในภูมินั้นใช่ไหม?

ตอบ ข. ในอสังยุตตภูมินั้น ฐมมายตนะเคยเกิด แต่มนายตนะไม่ใช้กำลังเกิดในภูมินั้น,
ในจตุโวการภูมิ ปญจโวการภูมิ นั้น ฐมมายตนะก็เคยเกิด มนายตนะก็กำลังเกิด
ใน ปฏิ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **อสังยุตตภูมิ ๑ และ ปญจโวการภูมิ ๒๖ อรูปภูมิ ๔**
อ.สัง. ได้แก่ **ปญจโวการภูมิ ๒๖ อรูปภูมิ ๔** เท่านั้น
(แบบเรียน น.๖๘ *ควรจะเป็น จตุโวการภูมิ ๔ ปญจโวการภูมิ ๒๖)

โอกาส	จก	พ ช ก	รูปา	พนา	อสัง
วาระ	โส	คร พ			
อรูป4	X	X	X	✓	✓
อสัง1	X	X	✓	X	✓
รูป15	✓	X	✓	✓	✓
ภาพ11	✓	✓	✓	✓	✓
เกิดได้	26	11	27	30	31

๒. จงวิสัยนาพร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาดังต่อไปนี้ ? 46, 52, 57 [ว ๑ 1 จ โอ พห-อสัง (ปฏิ.)]

ข. ยตล วา ปน ฐมมายตน์ นุปปชชติ, ตตถ มนายตน์ นุปปชชตีติ ? 46, 52, 57

ตอบ ข. วิสัยนา **นตถิ. ไม่มี.**

กาล๑	อายตนะ	กำลังเกิด/ดับ	ไม่ใช่กำลังเกิด (ดับ)
๑-๒	จักขุ โสตะ	กาม รูป	-สัง -กั123 -อสัง อนุป
๓	ผานะ	กาม	-สัง -กั23 -รูป อสัง อนุป
๔	จิวกา	กาม	-สัง -กั3 -รูป อสัง อนุป
๕/๘-๑๐	ภค ร ฬ	กาม	-สัง -รูป อสัง อนุป
๖	รูปา	กาม รูป อสัง	-สัง -อนุป
๑๑	ผนา	กาม รูป อนุป	-สัง -อสัง
๑๒	ฉัมมา	กาม รูป อสัง อนุป	-สัง
การวิสันนา		สขุ โน จ /สสขุ	-อสขุ โน จ /สัง(สขุ) ออขุ

ป.๑๒. รูปฯ ๙๙๙ ๙๙๙๙ ๙๙๙๙๙ ๙๙๙๙๙๙

อุปบุขชติ
นรุขณติ

กำลังเกิด กำลังดับ

ติ.1 พ3 อูป..๔+๓๐	4	ติ.1 พ4
ส.1 ชีวิตผนวกลบ.บวก/ท้าย	1	ส.1
ติ.1 พ3 รูป..๔+๓๔	15	ติ.1 พ4 ๙/ท้าย
ป4 พ๕+2 ๑๐+๓๓	11	ป4 พ4 ๓๔+๗/ท้าย

๑... กํ๑23 บกพอ๑=ไม่สได้เกิด

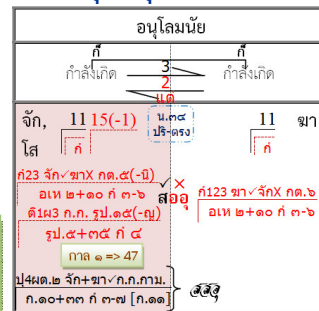
↑ส..✓

ลํจ

๑... กํ๑23 บกพอ๑=ไม่สได้เกิด

๗. จงแสดงองค์ธรรมของคำวิสัยนาดังต่อไปนี้ ? 47 [ว อ 1 น ล โส-ผา (อน.)]

	✓	ผลึกน้ำ.....	อุณหภูมิของอากาศ	4
				1
	✗	ผลึกน้ำ	✓ ✗ 1,3	15
	✓	ภาพ ✓ 4, 2	✗ ✓ 4, 2	
	✗	ภาพ ✗ กี่.23	อุณหภูมิ	11

[illegible]

✓X กั23+ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมี
 โสตรชาติเกิดได้ ฆานชาติเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะผู้จะตายในระหว่าง
 โสตรชาติเกิดแล้ว ฆานชาติยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ຈາກ ກໍ.໓, ໖ - ສຸກ $\Rightarrow$ ໓, ໖

ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ รูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔

$\sqrt{\sqrt{\text{สสอ}}} = \text{กาม}$

พจนานุกรมกำเนิดในกฎหมาย ๑๑ (ป.๔ พ.๒) ไม่ใช้ก.ก. มีบทพ้อง ก.๒๓, รูปพ้อง ๑๔ ไม่เกิด (โดยพ้อง)]

$\sqrt{X}$ နံ 3 +

$$\sqrt{X} + \text{รูป}$$

$\sqrt{\sqrt{\text{ସ୍ବସ୍ତ}} = \text{ମାମ}}$

ชีวากำลังเกิดใน กาฬมณี ๑๑ (ป.๔ พ.๒) ไฟใจก.ก. มีบกพร่อง ก่ 3 รูปมณี ๑๕ ไม่เกิดโดยมณี]

[illegible]

๑๑

จัก✓
กาย✓

๑๒

✓✓

๒๒

๑๕(-๑)

จัก✓
กาย×

๑๓

✓×

๑๔

๑. ทิ.๑ พ.๓ / รูปภูมิ / [รูป.๑๕(-๑)] = ✓× สออุ โนจ

รูปา.ปฏิ.๕ เจ.๓๕ กั๔

๒. ปุ.๔ ผต.๒ / จัก.ได้ กาย.ได้ / กาม. / [กาม.๑๑] = ✓✓ สสอุ

กามา.ปฏิ.๑๐ เจ.๓๓ กั๓ ๗

[แปล. จักขุ/โสตะ กำลังเกิดใน กาม+รูป = ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (ปุ.๔ พ.๓)

กายายตนะ(ก ต ร พ)กำลังเกิดใน กามภูมิ ๑๑ ไม่ใช้ก.ก.ไม่สืบภพพร่องโดยก, รูปภูมิ ๑๕ ไม่เกิด(โดยภูมิ)]

ตอบ ก. แปล บุคคลที่มีจักขุเกิดได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด จักขายตนะกำลังเกิด แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น,

บุคคลที่มีจักขุและกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด องค์ธรรมของปรินิโมกฺขาส ได้แก่ **ติ ๑ ผลเสกขะ ๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ

✓× สออุ =รูป

รูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔

องค์ธรรมของปัจฉิมโมกฺขาส ได้แก่ **ปุ ๔ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒** อันมีจักขุและกายะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

✓✓ สสอุ =กาม

ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ กามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗

๒. จงวิสังขนา พร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาต่อไปนี้

ยสฺส วา ปน คนฺธายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติติ ? 61

ตอบ วิสังขนา สคนฺธกานํ อจกฺขุกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ คนฺธายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ,

สคนฺธกานํ สจกฺขุกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ คนฺธายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

แปล บุคคลที่มีคันธะเกิดได้ จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด คันธายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่

บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีคันธะและจักขุเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด คันธายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด.

ในปฏิ.ปุ. อ.สัน. ได้แก่

ทุ. ๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีคันธะเกิดได้ จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ ๔

ทุ. ๑ สุ. ๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภะเสยยะ อันมีคันธะเกิดได้ จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุ. ๑ สุ. ๑ ที่เป็นคัพภะเสยยะ ผู้จะตายในระหว่างคันธะเกิดแล้ว แต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓, ๖

และ ปุ. ๔ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒ อันมีคันธะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ

กามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓,๗.

อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

๒. จงแสดงวิสังขนา พร้อมทั้งคำแปล แสดงองค์ธรรม (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ?

44, 50 ในปุจฉาต่อไปนี้ ? 51, 55(3), 56

ก. ยสฺส จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส มนฺายตฺนํ อุปฺปชฺชติติ ? 44

ก. จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใด, มนายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้น

ใช่ไหม ? 50(3), 51, 55(3), 56 [ว อุ 1 นุ ล จัก-มนา (อนุ.)]

จัก	มนา	สจักขุ..... อุป.	4
			1
✓	✓	✓✓ 1,3	15
✓	✓	จัก✓ 4, 2	11

ปุ.๔ ผ.๓ / จัก.ได้ / ปัญจ. / [ปัญจ.๒๖]

ปัญจ.ปฏิ.๑๕ เจ.๓๕ กั๓ ๗ ๔

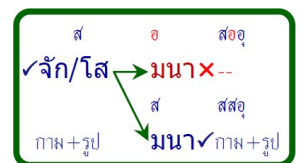
=✓✓ สอ (บาลี ลต มนา)

จัก✓
มนา✓

๔.๓

✓✓

ตอบ ก. วิสังขนา อามนฺตา ใช่

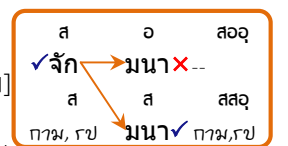
✓✓ สอ =กาม+รูป =ปัญจ.

ในอนุ.ปุ. องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ **ปุ ๔ ผลเสกขะ ๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔

องค์ธรรมของสังสยบท

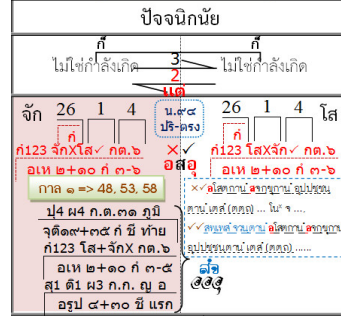
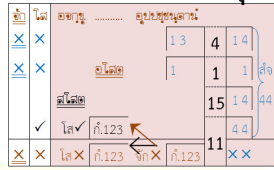
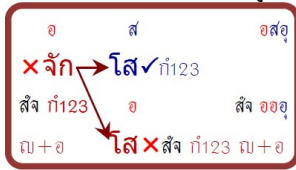
เหมือนกัน

[แปล. จักขุ/โสตะ ก.ก.ใน กาม+รูป = ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (ปุ.๔ พ.๓) ใน ๒๖ ภูมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด]

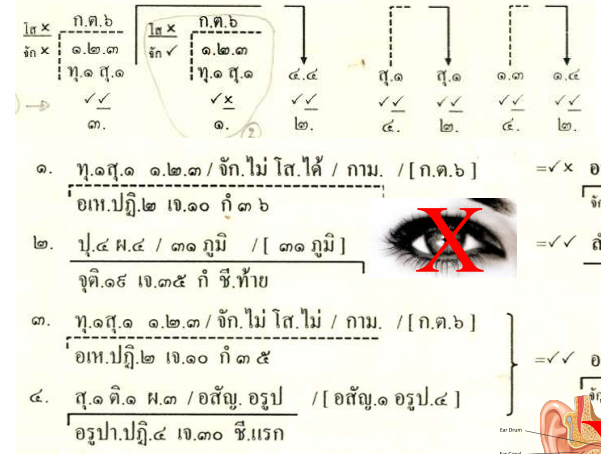

๒. จงวิชันนา พร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปัญหาดังต่อไปนี้ ? 48(3), 53, 58, 60 [ว อุ 1 จ ล จัก-โส (อน.)]

ยสฺส จกฺขายตณฺ์ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส สโตตายตณฺ์ นุปฺปชฺชติ ? 48(3), 53, 58, 60

ว จ ๑ ๒	อนฺโลม	ปัจจณิก
นุช ๑/๒	จัก โส จัก โส	จัก โส
๑	✓	✓
๒	✓	✓
๓	✓	✓
๔	✓	✓
๕	✓	✓
๖	✓	✓
๗	✓	✓
๘	✓	✓
๙	✓	✓
๑๐	✓	✓
๑๑	✓	✓
๑๒	✓	✓
๑๓	✓	✓
๑๔	✓	✓
๑๕	✓	✓
๑๖	✓	✓
๑๗	✓	✓
๑๘	✓	✓
๑๙	✓	✓
๒๐	✓	✓
๒๑	✓	✓
๒๒	✓	✓
๒๓	✓	✓
๒๔	✓	✓
๒๕	✓	✓
๒๖	✓	✓
๒๗	✓	✓
๒๘	✓	✓
๒๙	✓	✓
๓๐	✓	✓
๓๑	✓	✓
๓๒	✓	✓
๓๓	✓	✓
๓๔	✓	✓
๓๕	✓	✓
๓๖	✓	✓
๓๗	✓	✓
๓๘	✓	✓
๓๙	✓	✓
๔๐	✓	✓
๔๑	✓	✓
๔๒	✓	✓
๔๓	✓	✓
๔๔	✓	✓
๔๕	✓	✓
๔๖	✓	✓
๔๗	✓	✓
๔๘	✓	✓
๔๙	✓	✓
๕๐	✓	✓
๕๑	✓	✓
๕๒	✓	✓
๕๓	✓	✓
๕๔	✓	✓
๕๕	✓	✓
๕๖	✓	✓
๕๗	✓	✓
๕๘	✓	✓
๕๙	✓	✓
๖๐	✓	✓

แปล จักขุ โสตะ
ไม่ใช้กำลังเกิด ตาย(สัง.๓๑) เกิดไม่ได้ บกพร่องโดยท. 123
ไม่สโดยภูมิ รูป.๔ ฌ.๑ -> จักขุบกพร่อง
อย่างเดียวกับ 123 เป็นอช.บทเดียว]

สพเพสฺส จวนฺตานํ อจฺกขุกันณํ อโสตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ จกฺขายตณฺญจ นุปฺปชฺชติ สโตตายตณฺญจ นุปฺปชฺชติ.

แปล บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้ โสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด จักขายตณะไม่ใช้กำลังเกิด
แต่สโตตายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลทั้งหมดที่กำลังตายก็ตี

บุคคลที่จักขุและโสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ตี จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด สโตตายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด.
องค์ธรรมของสันนิฐานนบท ได้แก่ ท. ๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ
ท. ๑ ส. ๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยะ อันจักขุเกิดไม่ได้ โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ท. ๑ ส. ๑ ที่เป็นคัพภเสยยะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะเกิดแล้ว แต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓, ๖

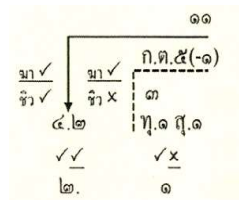
และ ป. ๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ จุตติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕
XX สัง+ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย จาก ท.๓, ๗-ฆา => ๓, ๖

ท. ๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ
ท. ๑ ส. ๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ท. ๑ ส. ๑ ที่เป็นคัพภเสยยะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
XX ท.๑๒๓+ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓, ๕
ส. ๑ ต. ๑ ผลเสกชะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญัสตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ
XX +ฌ ๑ อรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก.
องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น. จาก ๓, ๗-จัก.โส => ๓, ๕

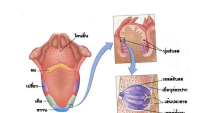
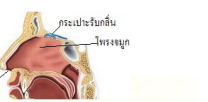
๒. จงแปลและแสดงองค์ธรรมของคำวิชันนาดังต่อไปนี้ ? 47 [ว อุ 1 นุ โล ฆา-จิวิ (อน.)]

ข. สฺขานกานํ อชิวิหกานํ

อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆา
นายตณฺ์ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ
ตตฺถ ชิวหายตณฺ์ อุปฺปชฺชติ,
สฺขานกานํ อชิวิหกานํ
อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺญจ อุปฺปชฺชติ ชิวหายตณฺญจ อุปฺปชฺชติ. ? 47

๑. ท.๑๔๑ ๓/ฆา.ได้.จิวิ.ไม่ / กาม. / [ท.๕๕(-๑)] = ✓× สอญ โน
อ.พ.ปฏิ.๒ ๑๐๐ ท.๓
๒. ป.๔ ผ.๒ /ฆา.ได้.จิวิ.ได้ / กาม. / [กาม.๑๑] = ✓✓ สสญ
กาม.ปฏิ.๑๐ ๑๐๐ ท.๓ ๖

[แปล. ฆาณะ กำลังเกิดใน กามภูมิ ๑๑ (ป.๔ ผ.๒) จิวิหกำลังเกิดใน กามภูมิ ๑๑ (ป.๔ ผ.๒) มีบกพร่อง ท. 3]

ว.อ.ด	อนุโลม		ปัจจนิก		
	นุ/อ.ล/ไ	สมา.ชีว.ชีว.สมา.	สมา.ชีว.ชีว.สมา.	สมา.ชีว.ชีว.สมา.	
ประเภท/เงื่อนไขโดยอ.ก. (ก.อ.6)	1 } 1 } บ ₄	✓✓	✓✓		
	1 } 1 } ก ₅	✓✓	✓ x	x ✓	
	1 } 1 } ก ₅			x x	x x
	1 } 1 } ก ₅	✓ x	✓ x	x ✓	x ✓
	1 } 1 } ก ₅			x x	x x
	4 } 4 } ก ₁₁	✓✓	✓✓		
	1 } 1 } ร ₁₅			x x	x x
	1 } 1 } ร ₁₅			x x	x x
	1 } 1 } อ ₄			x x	x x
	1 } 1 } อ ₄			x x	x x
ประเภท/เงื่อนไขโดยอ.ก. (ก.อ.6)	1 } 1 } บ ₁			x x	x x
	1 } 1 } บ ₁			x x	x x

= ภาพ | กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิจิ ๑๑

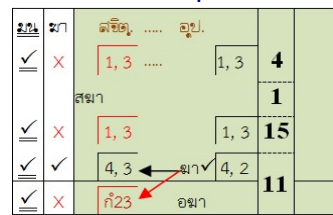
ว.อ.ด	อนุโลม		ปัจฉนิก	
	นุ/อ ล/อ	จ้มนมนจ้จ้มนมนจ้		
๑๑	๑๑ } บ _๔	✓✓	✓×	××
๑๑	๑๑ } ก _๕	✓✓	✓×	××
๑๑	๑๑ } ก _๕	✓✓	✓×	××
๑๑	๑๑ } ก _๕	✓✓	✓×	××
๑๑	๑๑ } ป _{๒๖}	✓✓	✓✓	××
๑๑	๑๑ } อ _๔		✓×	××
๑๑	๑๑ } ล _๑		××	××

၁။ ခုနစ် ခုနစ် ✓ ✗
 ၂။ ခုနစ် ခုနစ် ✗ ✓

ຈາກ 8, 9 -ຈັກ. => 8, 9

୧୯୮୫.୧୨. ୧୧

[ว อ 1 นุ ล ฆา-มณ (ปฏฺ.)]

ตอบ แปล

ว.อ.ด	อนุโลม	ปัจจนิก	
		สามภุมณสา	สามภุมณสา
นุ/ช ล/โ			
1 } ๒ ₄	✓✓	✓✓	
11 } ๓ ₅	✓✓	✓✓	xx xx
11 } ๓ ₅			xx xx
11 } ๓ ₅	✓✓	✓✓	xx xx
11 } ๓ ₅			xx xx
42 } ๓ ₁₁	✓✓	✓✓	
44 } ๓ ₁₁			xx xx
13 } ๓ ₁₅		✓x	xx xx
14 } ๓ ₁₅			xx xx
13 } ๓ ₁₅		✓x	xx xx
14 } ๓ ₁₅			xx xx
1 } ๓ ₁₅			xx xx
1 } ๓ ₁₅			xx xx

လံဝူ ✓ ✕
 ✕ လံဝူ ✓ ✓

(45) ใน ปฏิ.ปุ. อ.สัน. ได้แก่ (49) แสดงองค์ธรรมในบาลีดังต่อไปนี้ องค์ธรรมของปริมโกภุจาส ได้แก่

$\sqrt{X}$ ស៊ីត
= ៣២

ทุกข้อเหตุบุคคล ๑ สู้ข้อเหตุบุคคล ๑ ที่เป็นคัมภีรเสยยะจะผู้จะตายในระหว่างฆาณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ติเหตุกปฏุชน ๑ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ

$\sqrt{X}$ รูป อรูป

ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของ มหัทคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชลาป ๔

(45) และ (49) องค์ธรรมของปัจฉิมโกฏฐาส ได้แก่

ปฏิกชน ๔ ผลเสกขะเบ็องตำ ๒ อันมีฆานเกิดได้ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

$\sqrt{\sqrt{\text{สอ}}} = \text{กาม}$

ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของ กามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗

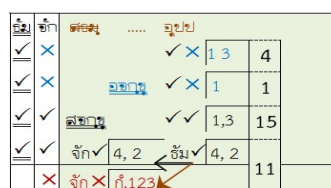
(45) อ.สั่ง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๒. จงแสดงองค์ธรรมของคำวิเศษนาภาษาไทย ดังต่อไปนี้ ?43, 59 [ว อู 1 น ล จัก-จัม (ปฏ.)]

ก. บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด รั้มมายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด รั้มมายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด ? 43

ก. บุคคลที่จักจุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด รัมมายตนะกำลังเกิด แต่จักขวยตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ? 59

ข. บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านี้นำกำลังเกิด รั้มมายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด ? 59

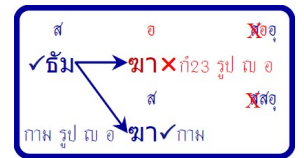

ธัมมายนตะ/ธัมมธาตุ =
เจ.๕๒ ส.๑๖ นิพพาน

ว.อ.๑	อนุโลม		ปัจจนิก	
	จ้ ธิมฺ	ธมฺ จั	จ้ ธิมฺ	ธมฺ จั
หมู่/จ/โล				
1 } 1 } ป ₄	✓✓	✓×	×✓	
1 } 1 } ก ₅	✓✓	✓×	×✓	××
1 } 1 } ก ₅	✓✓	✓×	×✓	××
1 } 1 } ก ₅	✓✓	✓×	×✓	××
ไม่ขาด/ไม่เสียโดยภูมิ				
4 } 4 } ป ₂₆	✓✓	✓✓		××
1 } 1 } อ ₄		✓×	×✓	××
1 } 1 } ณ ₁			×✓	××

X ~~စာ~~ ~~စာ~~ ✓ ×
X ~~စာ~~ ~~စာ~~ ✓ ✓

$\sqrt{x}$ ออ = **ท ๑** ที่เป็นโนอุปาทิกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ ๔
 กั123+ **ท ๑ ส ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ,

ຈາກ 8, 9 -ຈັກ. => 8, 6

$\sqrt{X} +$
ମି ୦

ที่เรียกว่าอุปาทาชฌณสมังคีของ ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

ข. บุคคลที่ฆาณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ฆัมมายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะ
ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น บุคคลที่มีฆาณะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ฆัม
มายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

	✓	✓				
	✓	×		✓ X	1, 3	4
	✓	×	สขมา	✓ X	สุ.1	1
	✓	×		✓ X	1, 3	15
	✓	✓	4, 3	← สัมป.	4, 2	
	✓	×	กิ้งคิ	อขมา		11

ว จุ ด	อนุโลม	ปัจจุณม	
		ก ษ ษ ษ	ก ษ ษ ษ
1 } ๒4	✓✓	✓✓	
11 } ๒5	✓✓	✓✓	xx xx
11 } ๒5			xx xx
11 } ๒5	✓✓	✓✓	xx xx
11 } ๒5			xx xx
42 } ๒11	✓✓	✓✓	xx xx
13 } ๒15	✓	x	xx xx
14 } ๒15			xx xx
13 } ๒4	✓	x	xx xx
14 } ๒4			xx xx
1 } ๒1	✓	x	xx xx
1 } ๒1			xx xx

(a) $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ (Probability of getting two heads)
 (b) $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ (Probability of getting two tails)
 (c) $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ (Probability of getting one head and one tail)
 (d) $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ (Probability of getting one tail and one head)

[แปล. ัฒมายนณะ ก.ก.ใน ๓๑ ภูมิ/พานะ
ก.ก.ในกามภูมิ ๑๑ (ปุ.๔ พ.๒) เกิดไม่ได้ใน
รูป๑๕ ฦ.๑ อ.๔ และบกพร่อง กั 23]

[illegible]
$$\sqrt{X} \text{ ၁၁ } =$$

$$\text{၂၁၂၃} +$$

ท ๑ ส ๑ ที่เป็นสิ่งเสทพและคัพภเสยยกะ
อันฆานะเกิตไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิตในกามภุมิ

ท ๑ ส ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายใน
ระหว่างฆานะยังไมเกิต ซึ่งกำลังเกิตในกามภุมิ

ที่เรียกว่าอุปาทักขณสังคีของ อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชลาป ๓-๖

สรุป ข้อ ๑ ผลเสกข ๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙
 ✓X + รูป+ฌ ๑ เจตสิก ๓๕ กับมขกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นขณะแรก

และ ปุ ๔ ผลเสกขบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีมานะเกิดได้ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ที่เรียกว่าอุปาทกชนสังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลังเท่านั้น

กาล ๒ ๓/โล (แยกสัทธิจาวาส) อุปาทวาระ /นิ/อนิ

อัตรา บุคลากร	เคยเกิด/เคยดับ	ไม่เคยเกิด/ไม่เคยดับ												
อายุตั้งแต่ ๑๑ ทั้งหมด	<table border="1"> <tr> <td>ต.1 พ.3</td> <td>4</td> <td>ต.1 พ.4</td> </tr> <tr> <td>ส.1 พ.3</td> <td>1</td> <td>ส.1 พ.3</td> </tr> <tr> <td>ต.1 พ.3</td> <td>15</td> <td>ต.1 พ.4</td> </tr> <tr> <td>ป.4 พ.2</td> <td>11</td> <td>ป.4 พ.4</td> </tr> </table> สฟเพที เตส์	ต.1 พ.3	4	ต.1 พ.4	ส.1 พ.3	1	ส.1 พ.3	ต.1 พ.3	15	ต.1 พ.4	ป.4 พ.2	11	ป.4 พ.4	 นตติ (ไม่มี)
ต.1 พ.3	4	ต.1 พ.4												
ส.1 พ.3	1	ส.1 พ.3												
ต.1 พ.3	15	ต.1 พ.4												
ป.4 พ.2	11	ป.4 พ.4												

๒ ล อายุตั้งแต่ ๑๑ (สัปดาห์) เคยเกิดมาแล้วทั้งสิ้น
ที่ไม่เคยเกิด ไม่มี (นตฺถิ)

๒ โล ในสุทธาวาสภูมิ ๕ อายุตนะใด ๆ ก็ไม่เคยเกิด
(จัก โส รุปา มนา ธัม กำลังเกิด

อติตวาระ ปศุโคธาสวาระ	เคยเกิด / เคยดับ	ไม่เคยเกิด / ไม่เคยดับ
จักขายตนะ โสตายตนะ	4 1 5 ต.1 พ.3 ป.4 พ.2 10 11 ต.1 พ.4 ป.4 พ.4 ป	ต.1 พ.3 ส.1 พ.3 อนา. 1 4 1 5 10 11 ต.1 พ.4 ส.1 พ.3 อนา. อร. สุ ฌ อ
ฆานายตนะ สิวายตนะ ภายตนะ คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพายตนะ	4 1 5 ป.4 พ.2 ป.4 พ.4 ภา	ต.1 พ.3 ส.1 พ.3 อนา. 1 ต.1 พ.3 4 1 5 10 11 ต.1 พ.4 ส.1 พ.3 อนา. อร. รุ อ
รูปายตนะ	ส.1 พ.3 ต.1 พ.3 ป.4 พ.2 4 1 5 10 11 ส.1 พ.4 ต.1 พ.4 ป.4 พ.4 ป ฌ	ต.1 พ.3 ส.1 พ.3 อนา. 1 4 1 5 10 11 ต.1 พ.4 ส.1 พ.3 อนา. อร. สุ อ
สมายตนะ	ต.1 พ.3 ส.1 พ.3 ป.4 พ.2 4 1 5 10 11 ต.1 พ.4 ส.1 พ.4 ป.4 พ.4 ตุ ป	ส.1 พ.3 อนา. 1 4 1 5 10 11 ส.1 พ.3 อนา. อร. สุ ฌ
ธัมมายตนะ	ต.1 พ.3 ส.1 พ.3 ป.4 พ.2 4 1 5 10 11 ต.1 พ.4 ส.1 พ.4 ป.4 พ.4 ตุ ป ฌ	อนา. 1 4 1 5 10 11 อนา. อร. สุ

/ฆา ชิว กา คัน รส โผฏ ไม่เกิดเลย)

ปรัตติวาระ อุปาทาย อติตย โล อุนิ	จัก	ฆ ช ก	รูปา	มนา	จัม	เกิด
บาลี	ภูมि	โส	คร พ			ดับ
อุปทาน์/อุปาวจราน์	อุป.4	ต.1 พ.3	ต.1 พ.4	X	X	X
อสนณสตตณ	อสน.1	ส.1	ส.1	X	X	X
สัทธาวาสาน์	ส.ธ.5	อนพ.๑	อนพ. อรพ	X	X	X
รูปาวจราน์	รูป.10	ต.1 พ.3	ต.1 พ.4	✓	✓	✓
กามาวจราน์	ก.ม.11	ป.4 พ.2	ป.4 พ.4	✓	✓	✓
เคยเกิด/เคยดับ	ป.4 พ.3	ป.4 พ.4	21	11	22	25 26

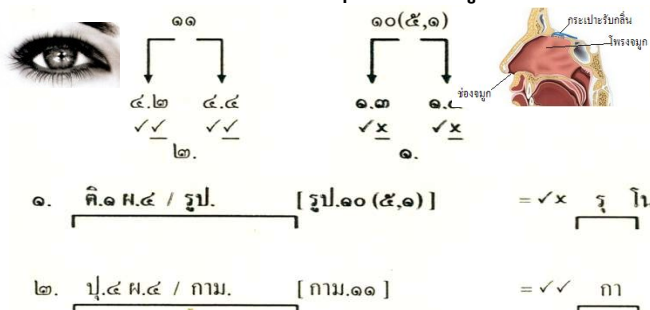
2 โล - บาลี	ภูมि	จัก	ฆ ช ก	รูปา	มนา	จัม	รวม
โส			คร พ				
อุปทาน์/จิตโว	อุป.๔				✓	✓	2
อุปาวจราน์				✓		✓	2
อสนณสตตณ	อสน.๑						
สัทธาวาสาน์	ส.๕		ส.ธ.๕	เป็นอ.ปัจจนิก	โดยแผน	อัน	
รูปาวจราน์	รูป.๑๐	✓		✓	✓	✓	5
กามาวจราน์	ก.ม.๑๑	✓	✓	✓	✓	✓	11
เคยเกิด/ดับ	31	21	11	22	25	26	

อนุโลมณัย	ปัจจนิกณัย
อนุ. ปุ.	ปฏิโลม ปุ.
จัก-ฆา 42 53 (น.๑๔๙)	จัม-จัก 47, 50, 55, 57, 59 (น.๑๕๑)
	จัก-รูปา 44 (น.๑๖๖) จัก-มนา 52, 54, 56 (น.๑๖๗) ฆา-มนา 47 (น.๑๗๐) ชิว-ฆา 52 (น.)
	ฆา-จัก 43 (น. ๑๖๖)

๓.จงแสดงวิธีชานา พร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์ธรรม (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ในปุจฉาดังต่อไปนี้ ? 53

ยสฺส ยตถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชิตถาติ ? 53 [ว อุ 2 หนุ โล จัก-ฆา (อนุ.) น.๑๔๙]

ก. จักขายตนะเคยเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด ฆานายตนะก็เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม ? 42

กาล๒	จักขายตนะ/โสตายตนะ	ฆา ชิว กา คัน รส โผฏ
เกิด/ดับ (อุป.2/นิ2)	4 1 5 ต.1 พ.3 ป.4 พ.2 10 11 ต.1 พ.4 ป.4 พ.4 จัก✓	4 1 5 10 11 ฆชก✓ ป.4 พ.2 ป.4 พ.4 ฆชก✓
กามาวจราน์+รูปาวจราน์=ปณฺญวโถวการณ		กามาวจราน์

ปล. จักขุ โสตะ เคยเกิดแก่บุคคล ก.ก. ก.ต.ในปัญจโวการ

ภูมิ ๒๑ (-ส.๕) (ป.๔ พ.๔) ฆานะ เคยเกิดแก่บุคคล ก.ก. ก.ต.ในกามภูมิ ๑๑ (ป.๔ พ.๔) ไม่เคยเกิดในรูป.๑๐ (-ส.๕ ฌ.๑)

ตอบ วิธีชานา รูปาวจราน์ เติสฺ ตตถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เติสฺ ตตถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชิตถ,

กามาวจราน์ เติสฺ ตตถ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชิตถ ฆานายตฺนญจ อุปฺปชฺชิตถ.

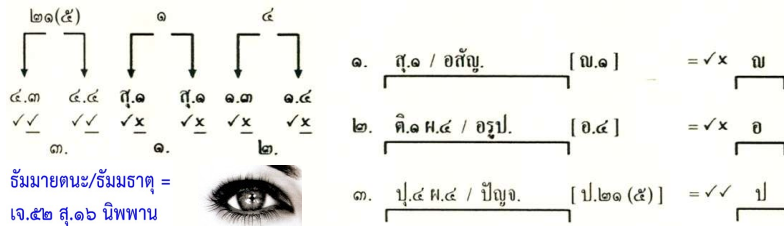
แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่เคยเกิด แก่บุคคลเหล่านั้น ในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็เคยเกิด.

ในอนุ.ปุ. อ.สัน. ได้แก่ ต.๑ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิด และกำลังตายในรูปภูมิกับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสัทธาวาสภูมิ ๕

อสังกฤตธรรม ๑) และ ปุ.๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิกับกามภูมิ ๑๑

๓. จงวิชันนา พร้อมทั้งแปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปฏิจจาดังต่อไปนี้ ? 47, 50(4), 55(4), 57, 59, 61

ข. ในปฏิปุ ของอุปาทวาระ อติตวาระ อนุโลม ปุคคโลกาสวาระ จักขยตนมุละ ัมมายตนมุขยมกะ ?

ปล. หมายความว่าเคยเกิดแก่บุ.ก.ก. ก.ต.ใน ๒๖
ภูมิ(-สฺ.๕)คือปญจโวการภูมิ ๒๑ (-สฺ.๕) ฅ๑
อ๔ (ปฺ.๔ พ.๔) จักขุ/โสดะ เคยเกิดแก่บุ.ก.ก.
ก.ต.ใน ปญจโวการภูมิ ๒๑ (-สฺ.๕) (ปฺ.๔ พ.๔)
ไม่เคยเกิดใน ฅ๑ อ.๔ (-สฺ.๑ ตี.๑ พ.๔)

ตอบ ข. อสถณสत्ตทานํ อรูปานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตน์
 อูปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตน์ อูปฺปชฺชิตถ,
 ปญฺจวโถการานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตฺนญจ อูปฺปชฺชิตถ
 จกฺขายตฺนญจ อูปฺปชฺชิตถ.

กาล๒	อัมมายนะ	จักขายนะ/โสตายนะ
เคยเกิด/ดับ (อุป2นิ2)	ต1 ผ3 4 ต1 ผ4 ส1 1 ส1 5 ต1 ผ3 10 ต1 ผ4 ป4 ผ2 11 ป4 ผ4 อสังขสตุตตัน+อูปาณ+ปญจโกการัน	4 1 5 ต1 ผ3 10 ต1 ผ4 ป4 ผ2 11 ป4 ผ4 กามาวจัน+อูปาณจัน=ปญจโกการัน

แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังกตธรรม อรูปภูมิ ในภพนั้น อัมมตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปญจโวหารภูมิ ในภพนั้น อัมมตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็เคยเกิด.

ในปฐิ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **สุ. ๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อสัณญัสตตภุมิ มันอสัณญัสตตภุมิ ๑

✓ចំណ ຈັກ✗ ເບ ໑

ภาพ ๑๑, รูป ๑๐

=ปัญญ.๒๑ ฅ อ **จัก✓** กาม+รูป

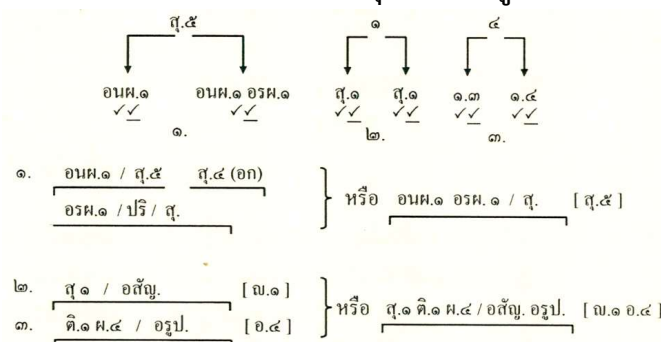
ติ. ๑ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อรูปภุมิ กัณฐรูปภุมิ ๔

และ ปุ. ๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ปญจโวการภูมิ
กับปญจโวการภูมิ ๒๑ (วันสหาวาสภูมิ ๕)

องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๓. ข. คำปฐกถาต่อไปนี้ จะวิเคราะหเป็นภาษาบาลีแปลว่าอย่างไรอย่างไร? ๔๓ [ว. ๑. ๒ จ. โส. จ. ก. - ๒๕๕๕] (๑๖๕)

จักชายตะนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลใดในภุมิโต, ฆานายตะนะก็ไม่เคยเกิดแก่บุคคลนั้น ในภุมินันไซ้ไหม ?

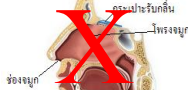
กาล๑๒	จักขยตนะ/โสตยตนะ	ฆา ขีว กา คัน รส โฏฏ																														
ไม่เคยเกิด/ไม่เคยดับ นับปชฌมตอ/น ๒	<table><tr><td>ต1 ผ3</td><td>4</td><td>ต1 ผ4</td></tr><tr><td>ส1</td><td>1</td><td>ส1</td></tr><tr><td>อนา1</td><td>5</td><td>อน อม</td></tr><tr><td></td><td>10</td><td></td></tr><tr><td></td><td>11</td><td></td></tr></table>	ต1 ผ3	4	ต1 ผ4	ส1	1	ส1	อนา1	5	อน อม		10			11		<table><tr><td>ต1 ผ3</td><td>4</td><td>ต1 ผ4</td></tr><tr><td>ส1</td><td>1</td><td>ส1</td></tr><tr><td>อนา1</td><td>5</td><td>อน อม</td></tr><tr><td>ต1 ผ3</td><td>10</td><td>ต1 ผ4</td></tr><tr><td></td><td>11</td><td></td></tr></table>	ต1 ผ3	4	ต1 ผ4	ส1	1	ส1	อนา1	5	อน อม	ต1 ผ3	10	ต1 ผ4		11	
	ต1 ผ3	4	ต1 ผ4																													
	ส1	1	ส1																													
	อนา1	5	อน อม																													
		10																														
	11																															
ต1 ผ3	4	ต1 ผ4																														
ส1	1	ส1																														
อนา1	5	อน อม																														
ต1 ผ3	10	ต1 ผ4																														
	11																															
จักขX		ฆนขX																														
	สุทฺทวาทาสาณํ+อสนฺนเปสฺสตฺตยานํ+อรูปายํ	ครฬ																														
		รูปาวจจารณํ+อรูปาวจจารณํ																														

ปล.จกฯ/ใส่ตะไคร้เคยเกิดกับบ.ในส.๕ (อน๑ อพ๑) เป๑ (ส.๑)

จ.๔ (ติ๑ ผ๔) /มานะ ก็ไม่เคยเกิดด้วย

ตอบ ข. วิ. อามนตา ใช้

ใน อนุ.ป. อ.สัน และอ.สัง. ได้แก่

× จัก → ฆ่า ✓ —
 ส เ อ → ฆ่า × ส เ อ

อนาคามีผล ๑ อรหัตตผล ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน สทรวาสสมิ กับสทรวาสสมิ ๕

สั ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อสังขญัตตตมมิ กัณโธสังขญัตตตมมิ ๑

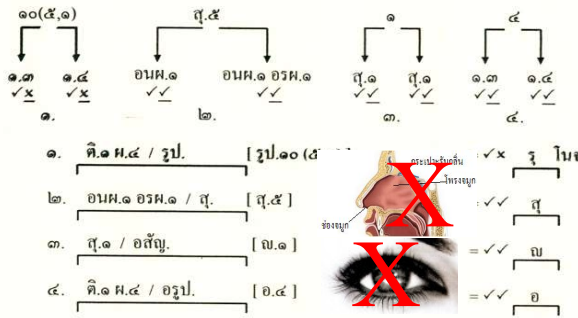
ติ ๑ ผล ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

๓. ข. คำปจฉาดังต่อไปนี้ จะวิสัชนาเป็นภาษาบาลี และคำแปลว่าอย่างไร ? องค์ธรรมได้แก่อะไร ? 44

“จักขายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลใดในภมิใด, รูปายตนะก็ไม่เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภมินั้น ไซ้ไหม”? 44

[ว อ 2 จ โส จัก-รูป (อน.) น.๑๖๖]

ข. หรือว่า ฆานายตนะ ไม่เคยเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด จักขายตนะก็ไม่เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น ใช่ไหม ?

42 [ว อ 2 นุ โส จัก-หา (ปฏฺ.) น.๑๖๖]

กาล๒	ฆา ชิว กา คั่น รส โผนู	จักขยตนะ/โสดายตนะ																														
ไม่เคยเกิด/ไม่เคยดับ บุบผิมตล/น นี2	<table><tr><td>ติ1 ผ3</td><td>4</td><td>ติ1 ผ4</td></tr><tr><td>ส1</td><td>1</td><td>ส1</td></tr><tr><td>อนา1</td><td>5</td><td>อน อม</td></tr><tr><td>ติ1 ผ3</td><td>10</td><td>ติ1 ผ4</td></tr><tr><td>ฆขกX</td><td>11</td><td></td></tr></table>	ติ1 ผ3	4	ติ1 ผ4	ส1	1	ส1	อนา1	5	อน อม	ติ1 ผ3	10	ติ1 ผ4	ฆขกX	11		<table><tr><td>ติ1 ผ3</td><td>4</td><td>ติ1 ผ4</td></tr><tr><td>ส1</td><td>1</td><td>ส1</td></tr><tr><td>อนา1</td><td>5</td><td>อน อม</td></tr><tr><td></td><td>10</td><td></td></tr><tr><td></td><td>11</td><td></td></tr></table>	ติ1 ผ3	4	ติ1 ผ4	ส1	1	ส1	อนา1	5	อน อม		10			11	
	ติ1 ผ3	4	ติ1 ผ4																													
	ส1	1	ส1																													
	อนา1	5	อน อม																													
	ติ1 ผ3	10	ติ1 ผ4																													
ฆขกX	11																															
ติ1 ผ3	4	ติ1 ผ4																														
ส1	1	ส1																														
อนา1	5	อน อม																														
	10																															
	11																															
	รูปาวจรณั (รูป + ส + ข) + อรูปาวจรณั	สัททาวสาณั + อสณฺณสตุตถณั + อรูปณั																														

ตอบ วิสัชชา รุปาวจรานํ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ นุปปชชิตถ โน จ เตสํ ตตถ จกขายตนํ นุปปชชิตถ,

แปล สุตฺตาวาสนํ อสฺสณสฺตตานิ อรูปานิ เตสํ ตตฺถ ฆานายตฺตณฺจ นุปฺปชฺชิตถ จกฺขายตฺตณฺจ นุปฺปชฺชิตถ. เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด แต่จักขายตนะเคยเกิด แก่บุคคลเหล่านั้น ในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ อสัณฺณสัตฺตภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่เคยเกิด จักขายตนะก็ไม่เคยเกิด.

❌ ขา ➡️ จัก✓ รูป๑๐(-สั. ฌ๑)

ในอนุ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคล ๔** ซึ่งกำลังเกิด และกำลังตายในรูปภูมิ

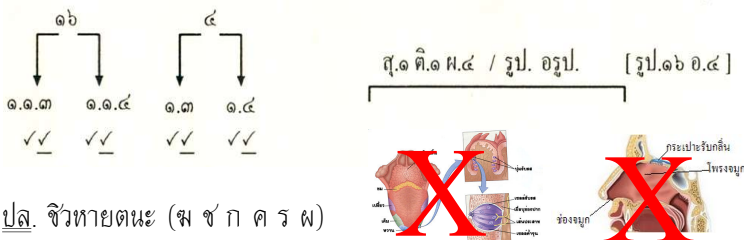
กัป รูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อัสสญญัตตภูมิ ๑)

และ อนาคามีผล ๑ อรหัตตผล ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน สุทธาวาสภูมิ กับ สุทธาวาสภูมิ ๕
 สุ ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อสัณฺญสตัดฺภูมิ กับ อสัณฺญสตัดฺภูมิ ๑
 ติ.๑ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิด และกำลังตายใน อรูปภูมิ กับ อรูปภูมิ ๔

อ. สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

๓. จงวิพากษ์นา แปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปฏิจจาดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาต) ? [ว ๑ ๒ จ โล ทา-จิว (ปฏี.)]

ข. ยสส วา ปน ยตถ ชิวหายตน์ นุปฺชชิตถ, ตสส ตตถ ฆานายตน์ นุปฺชชิตถาติ ? 52, 60

ปล. จิวหายตนะ (ม ช ก ค ร พ)

ไม่เคยเกิดแก่บุคคลใน รปภมิ ๑๖ (ส.๑ ตี.๑ พ. ๔) อรป๔ (ตี.๑ พ.๔) พยานาตนะ ก็ไม่เคยเกิด

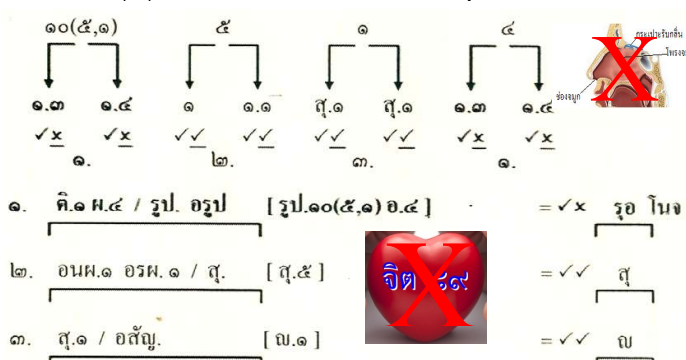
ตอบ ข. วิสัชชา อามนตา. ใช้.

ใน ปฏิ.ป.องค์ธรรมของสันนิษฐานบทและ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่

ส.๑ ตี.๑ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กัมมรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

๔. จงวิลีชนา แพล และแสดงองคัรธรรม ? 47 [ว อ 2 จ โล ภา-พน (อน.) น.๑๓๐]

อน.ป. ยสส ยตถ ฆานายตนํ นุปฺปชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นุปฺปชิตถาติ ? 47

กาล๒	ชา ชิว กา คัน รส โกฎิ	มนายตะนะ
ไม่เคยเกิด/ไม่เคยดับ นับปีชดัด/น มี2	ด๑ ผ3 4 ด๑ ผ4 ส1 1 ส1 อนา1 5 อน อม ด๑ ผ3 10 ด๑ ผ4 พขกX 11	4 ส1 1 ส1 อนา1 5 อน อม 10 มนาX 11
	รวม รูปาวจวารี(รูป+ส+ณ)+อรุปาวจวารี	สุธจวาราสาห์+อสนฺเนตฺตํ

ปล.พยานาตนะ (จ ก ค ร พ) ไม่เคยเกิดแก่บูในรูปภูมิ ๑๖
(ส.๑ ตี.๑ พ.๔) อรป๔ (ตี.๑ พ.๔) มนายตนะ ไม่เคยเกิดแก่

บุ.ใน สุตทวาราสกฺมิ ๕ (อน๑ อพ๑) ณ.๑ (ส.๑) เคยเกิดใน รูป.๑๐ (-ส.๕) อรูป.๔

ตอบ วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, สุตทวาราสานํ อสฺสณฺสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ มนายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ.

แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด แต่มนายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ อสฺสณฺสตฺตภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะ ก็ไม่เคยเกิด มนายตนะก็ไม่เคยเกิด

ใน อนุ.ป. อ.สํ ได้แก่ **ติ. ๑ ผ.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน รูปภูมิ อรูปภูมิ กับ รูปภูมิ ๑๐ อรูปภูมิ ๔ (เว้นสุทธาวาสกฺมิ ๕ อสฺสณฺสตฺตภูมิ ๑)

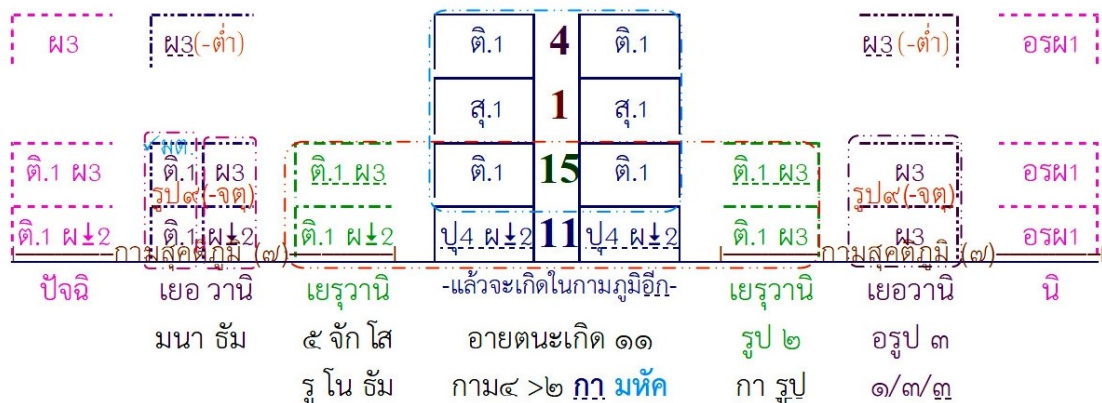
และ อนาคามีผล ๑ อรหัตตผล ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน สุตทวาราสกฺมิ กับสุทธาวาสกฺมิ ๕

สุ ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อสฺสณฺสตฺตภูมิ กับอสฺสณฺสตฺตภูมิ ๑
อ.สํ. ได้แก่ องค์กรรมหมวดหลัง เท่านั้น

กาล ๓ ล/โล อุปาทวาระ /นิ/อุนิ

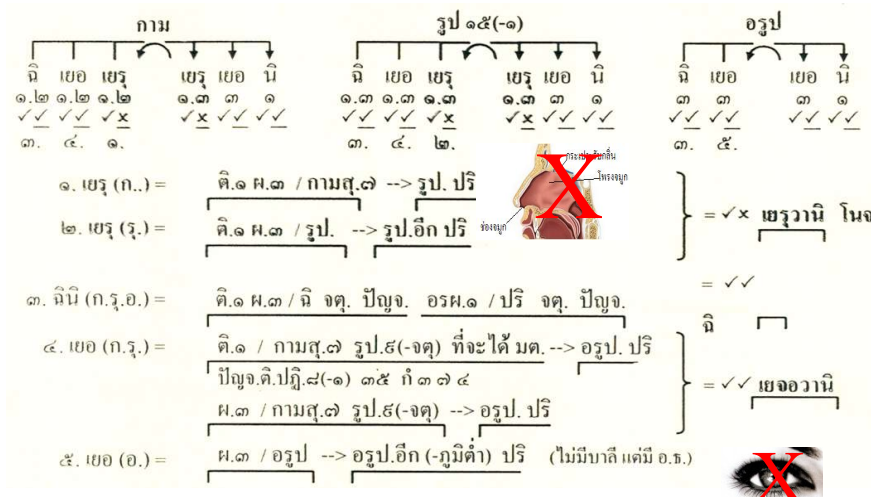
อนุโลมณัย		ปัจจนิกณัย	
อนุโลม ปุจฺฉา	ปฏิโลม ปุจฺฉา	อนุโลม ปุ.	ปฏิโลม ปุ.
รูป-คัน (โล, นิ) 45, 49, 51, 58 (น. ๔๐๕)	ฆา-รูปา (ล อุ) 61 (น. ๕๖๓) ฆา-มณา (ล อุ) 42 (น.๑๗๙)	ฆา-มณา (โล, อุนิ) 42 (น.๖๑๓) มณา-ธัม (โล, อุนิ) 49 (น.๖๑๙)	จัก-ฆา (ล, อุ) 43, 44, 49, 52, 53, 54, 55 (น.๑๙๖)

ปวัตติวาระ อุปาทวาระ อนาคตวาระ บุคคลวาระ

๔. จงวิธินาคำปุจฉาต่อไปนี้เป็นภาษาบาลีพร้อมทั้งคำแปลและแสดงองค์กรรมมาด้วย ? 56, 59

ยสฺส วา ปน ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ ? 56, 59

๔. ยสฺส วา ปน ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ ? คำปุจฉาตั้งกล่าวนี้ จงวิธินาคำปุจฉา เป็นภาษาบาลี พร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์กรรมมาด้วย ? 49(3), 52, 54, 57 [ว อุ 3 จ ล จัก-ฆา (ปฏิ.) น.๑๙๖]

๔. จงวิธินาคำปุจฉา ตั้งกล่าวนี้เป็นภาษาบาลี พร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์กรรมมาด้วย ? 53 หรือว่า ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่

บุคคลใด, จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม คำปุจฉาตั้งกล่าวนี้ จงวิธินาคำปุจฉา เป็นภาษาบาลี พร้อมทั้งคำแปลและแสดงองค์กรรมมาด้วย ? 43, 44, 55(5)

ปฏิจ. ยสฺส วา ปน ฆานายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตีติ? X จักเกิด น. ๑๙๖

หรือว่า ฆานายตนะ จักไม่เกิด แก่บุคคลใด, จักขายตนะ ก็จักไม่เกิด แก่บุคคลนั้น ใช่ไหม? **ปรี-ตรง**

ฆา. จักไม่เกิด
 =ปัจฉิ รูป๒ อรูป๓
 =ปัจฉิ เยวฺ เยวฺวานิ

จัก. จักไม่เกิด
 =ปัจฉิ รูป๓
 =ปัจฉิ เยวฺวานิ

ฆา. 3 ติ. 1 ฆ. 3 ติ. 1 ฆ. 2	ฆา. 3 (- ตั.) ติ. 1 ฆ. 3 ติ. 1 ฆ. 2	ฆา. 3 (- ตั.) ติ. 1 ฆ. 3 ติ. 1 ฆ. 2	ฆา. 3 (- ตั.) ติ. 1 ฆ. 3 ติ. 1 ฆ. 2	ฆา. 3 (- ตั.) ติ. 1 ฆ. 3 ติ. 1 ฆ. 2
ปัจฉิ	เยว	เยว	-แล้วจะเกิดในภพภูมิอีก-	เยว
				เยว

ว. X **เยว** รูปร่าง อุปฺปชฺชิตวา ปรินิพฺพายิสฺสนตี เตสํ ฆานายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี.

X **ปัจฉิมภว** ญจ เย จ อรูป อุปฺปชฺชิตวา ปรินิพฺพายิสฺสนตี เตสํ ฆานายตณฺ ญจ อนุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตณฺ ญจ อนุปฺปชฺชิสฺสตี.

๑ บุคคลเหล่านี้ จะเกิดในภพภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น ฆานายตนะ จักไม่เกิด แต่จักขายตนะ จักเกิด แก่บุคคลเหล่านั้น.

๑ บุคคลที่เป็นปัจฉิมภวจะเหล่านั้นเกิด บุคคลเหล่านี้จะเกิดในภพภูมิ แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นเกิด ฆานายตนะ ก็จักไม่เกิด จักขายตนะ ก็จักไม่เกิด

= X **เยว** ญจ โน จ ญจ จัก

= X **ญจ** เยว

ปล. ฆานายตนะ (ช ก ตร พ) จักไม่เกิด ญ เยวฺวานิ, จัก+โส จักไม่เกิด ญ เยว

ตอบ วิสัชนา **เย รูปร่าง อุปฺปชฺชิตวา ปรินิพฺพายิสฺสนตี เตสํ ฆานายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภว ญจ เย จ อรูป อุปฺปชฺชิตวา ปรินิพฺพายิสฺสนตี เตสํ ฆานายตณฺ ญจ อนุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตณฺ ญจ อนุปฺปชฺชิสฺสตี.**

แปล บุคคลเหล่านี้จะเกิดในภพภูมิ แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่จักขายตนะ จัก

เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่เป็นปัจฉิมภวจะเหล่านั้นเกิด บุคคลเหล่านี้จะเกิดในภพภูมิ แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นเกิด ฆานายตนะก็จักไม่เกิด จักขายตนะก็จักไม่เกิด.

องค์ธรรมของสันนิฐานนบท ได้แก่ **ติ. ๑ ผลเสกขะ ๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน กามสุคติภูมิ ๗ และจะเกิดในรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน

ติ. ๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีก แล้วจะปรินิพพาน

และ ติ. ๑ ผลเสกขะ ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวจะ ซึ่งกำลังเกิดใน จตุโวการภูมิ ปญจโวการภูมิ

อรหัตตผลบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานใน จตุโวการภูมิ ปญจโวการภูมิ

ติ. ๑ ซึ่งกำลังเกิดใน กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ

และจะเกิดในรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน

ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน

ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน รูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก

(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน.

องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

๔. จงวิสัชนา พร้อมทั้งคำแปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาดังต่อไปนี้ ? 61

ยสฺส วา ปน รูปายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตีติ ? 61

ตอบ วิสัชนา **เย รูปร่าง อุปฺปชฺชิตวา ปรินิพฺพายิสฺสนตี เตสํ รูปายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตณฺ อนุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ รูปายตณฺ ญจ อนุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตณฺ ญจ อนุปฺปชฺชิสฺสตี.**

แปล บุคคลเหล่านี้ จะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นรูปายตนะจักเกิด แต่ฆานายตนะ จักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น บุคคลที่นอกจากนั้น รูปายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักเกิด.

ใน ปฏิจ.ป.อ.สัน. ได้แก่

ติ. ๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน

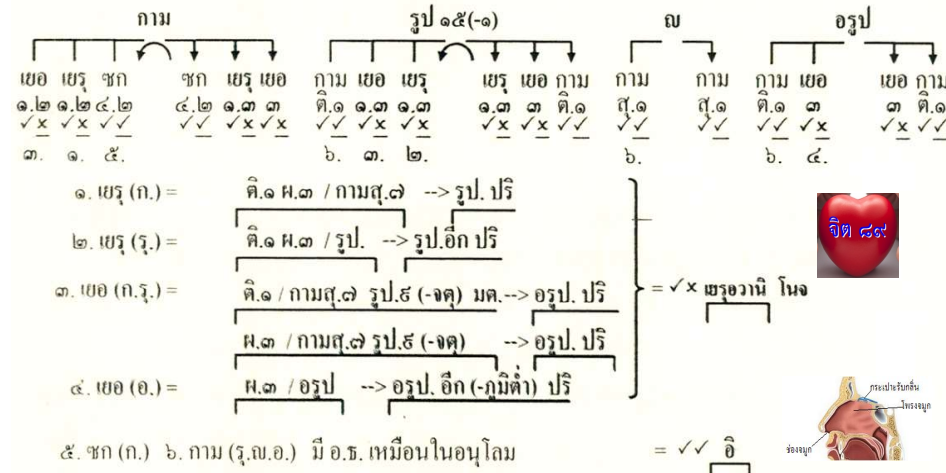
ติ. ๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน

และ **ป. ๔ ผลเสกขะเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ. ๑ ติ. ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ รูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ.

อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

๔. จงแสดงภานายตนะมูละ มนายตนะมูลียมกะ ของอนุโลมบท ในอนาคตวาระ อุปาทวาระ บุคคลวาระ ทั้ง

ปจฺจําและวิสัณฺหา (เฉพาะ ปฏิลอมนปจฺจํา) เป็นภาษาบาลี ไม่ต้องแปลแต่ให้แสดงองค์ธรรมด้วย (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 42 [วอุ 3 พุ ล พาน-พนา (ปฏ.) น.๑๗๙]

ตอบ ในปฏิลอมนปจฺจํ ยสฺส วา ปน มนายตน์ อุปปชฺชิสฺสติ, ตสฺส ฆนา-ยตน์ อุปปชฺชิสฺสติติ. ?

วิสัณฺหา เย รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพพายิสฺสนติ เตสํ มนายตน์ อุปปชฺชิสฺสติ โน จ เตสํ ฆนา-ยตน์ อุปปชฺชิสฺสติ, อิตเรสํ เตสํ มนายตนญฺ อุปปชฺชิตสฺสติ ฆนา-ยตนญฺ อุปปชฺชิสฺสติ.

องค์ธรรมของสันนิฐานานนต ได้แก่ ตี. ๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน กามสัคคิณิ (๗) และ(แล้ว)

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตน์ อุปปชฺชิสฺสติ, ตสฺส ฆนา-ยตน์ อุปปชฺชิสฺสติติ? X ชักไม่เกิด น. ๑๗๙ ปจ-ปฏ

หรือว่า มนายตนะ จักเกิด แก่บุคคลใด, ฆนายตนะ ก็จักเกิด แก่บุคคลนั้น ใจใหม่?

ม.น. จักเกิด
= กาม ๔ รูป ๒ อรูป ๒
= อิตเรสํ เยสุ+เยวานิ
พ.น. จักเกิด
= กาม ๔
= อิตเรสํ

ตี. ๑	4	ตี. ๑	ผล. ๓ (-๓)
สุ. ๑	1	สุ. ๑	
ตี. ๑	15	ตี. ๑	ตี. ๑ น. 3
ปู. ๑	11	ปู. ๑	ปู. ๑ น. 2

จะเกิดในรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน
ตี. ๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน รูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีก แล้วจะปรินิพพาน
ตี. ๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสัคคิณิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้น และจะเกิดในอรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน
ผลเสกข. ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสัคคิณิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน

วิ. ✓ X เย รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพพายิสฺสนติ เตสํ มนายตน์ อุปปชฺชิสฺสติ โน จ เตสํ ฆนา-ยตน์ อุปปชฺชิสฺสติ. = X เยวานิ โน จ
✓ อิตเรสํ เตสํ มนายตนญฺ อุปปชฺชิตสฺสติ ฆนา-ยตนญฺ อุปปชฺชิสฺสติ. = ✓ อิตเรสํ
๑ บุคคลเหล่านี้จะเกิดในรูปภูมิ รูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านี้ มนายตนะจักเกิด แต่ฆนายตนะจักไม่เกิด แก่บุคคลเหล่านั้น.
๑ บุคคลที่นอกจากนั้น มนายตนะก็จักเกิด ฆนายตนะก็จักเกิด.

ผลเสกข. ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน และ ปุ. ๔ ผลเสกขบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

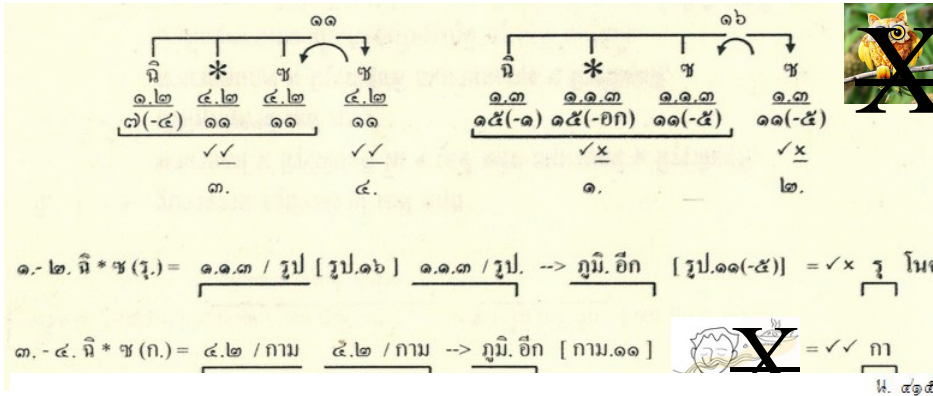
สุ. ๑ ตี. ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน รูปภูมิ อรูปภูมิ

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลังเท่านั้น.

ปัตตติวาระ อุปาทวาระ อนาคตวาระ บุคคลโลกาสวาระ

ผล. 3	ตี. 1 ผล. 3	ตี. 1 ผล. 3	4	ตี. 1 ผล. 3	ตี. 1 ผล. 3	อรพ. 1
	สุ. 1	สุ. 1	1	สุ. 1	สุ. 1	
อนพ. 1	อนพ. 1 (-อก)		5		อนพ. 1 (-อก)	อรพ. 1
ตี. 1 ผล. 3	ตี. 1 ผล. 3	ตี. 1 ผล. 3	10	ตี. 1 ผล. 3	ตี. 1 ผล. 3	อรพ. 1
ตี. 1 ผล. 2	ปู. 4 ผล. 2	ปู. 4 ผล. 2	11	ปู. 4 ผล. 2	ปู. 4 ผล. 2	อรพ. 1
นิ.ตรง	นิ.อ้อม	-เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก-		นิ.*	นิ.	

๔. จงแสดงปฏิจา วิสัณหา แปล พร้อมทั้งองค์ธรรม ในรูปายตนมูละ คณายตนมูลียมกะ แห่งนิโรธวาระ

อนุ.ป.

ยสส ยตถ รูปายตน นิรุชฌิสสตี, ตสส ตตถ คนายตน นิรุชฌิสสตีติ? ~~x~~จักดับ

รูปายตนะ จักดับ แก่บุคคลใดในภูมิใด, คณายตนะ ก็จักดับ แก่บุคคลนั้นในภูมินั้น ใช่ไหม?

รูปา. จักดับ

= กาม, รูป + ฌ = ฌ + ฌ

คณ. จักดับ

= กาม

			4	
		ส.1	1	ส.1
	อนค1	อนค1	5	
	ติ.1 น3	ติ.1 น3	10	ติ.1 น3
	ติ.1 น2	ป.4 น2	11	ป.4 น2
นิ.ตรง	นิ.อ้อม	-ดับในภูมิตตเกิดอยู่อีก-	นิ*	นิ.

วิ.

✓ รูปาวจราน์ เตส ตตถ

รูปายตน นิรุชฌิสสตี โน จ เตส ตตถ คนายตน นิรุชฌิสสตี,

×× กามาวจราน์ เตส ตตถ รูปายตนญจ นิรุชฌิสสตี คนายตนญจ นิรุชฌิสสตีติ.

๑ เพื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น

รูปายตนะจักดับ แต่คณายตนะจักไม่ดับ แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น.

๑ เพื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็จักดับ คณายตนะก็จักดับ.

ตตถ รูปายตน นิรุชฌิสสตี โน จ เตส ตตถ คนายตน นิรุชฌิสสตี,

กามาวจราน์ เตส ตตถ รูปายตนญจ นิรุชฌิสสตี คนายตนญจ นิรุชฌิสสตี.

แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะจักดับ แต่คณายตนะจักไม่ดับ แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็จักดับ คณายตนะก็จักดับ.

แสดงองค์ธรรมในอนุโลมปฏิจา องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่

ส.๑ ติ.๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖

ส.๑ ติ.๑ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้น สุทธาวาสภูมิ ๕)

และ ปุ. ๔ ผลเสกขะเบื่องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

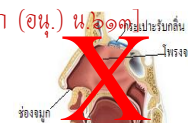
ปุ. ๔ ผลเสกขะเบื่องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

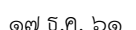
อ.ธ. ของสัง ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๕. ข. ให้แปลและแสดงองค์ธรรมของวิภังค์บาลี ดังต่อไปนี้ ? 42 [ว อุนิ 3 จ โล พห-พนา (อนุ.) น.๑๑๓]

ปจฉิมภิกขุ กามาวจร อุปปชชชานา รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์ เตส ตตถ

ฆานายตน นุปปชชิสสตี โน จ เตส ตตถ มนายตน น นิรุชฌิสสตี. ? 42

ในอนุ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **ติ ๑ ผลเสกขะ ๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกขะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุ
ธัมมยตนะ/ธัมมธาตุ = **โวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอุบายภูมิ ๔)**
เจ.๕๒ ส.๑๖ นิพพาน

อ.นุ.ป. ยสส ยตต มนยตณ นุปปจขัสสตี, ตสส ตตต ธมฺมาตณ น นรจฺฉมัสสตี? น. ๖๑๓
 หมายความว่า จักไม่เกิด แม้บุคคลใดในโลกนี้, ธมฺมาตณะ ก็จักไม่ดับ แม้บุคคลนั้นในโลกนี้ ไฉน? ปรี-ตรง
 >ชักดับ

พมา. จักไม่เกิด	พ3	ติ.1 พ3	4	ติ.1 พ3	อวพ1
=ฉิ ฌ ฌิ		สุ.1	1	สุ.1	สุ.1
อัม. จักไม่ดับ	อนพ1	อนพ1	5	อนพ1	อวพ1
=นิ*	ติ.1 พ3	ติ.1 พ3	10	ติ.1 พ3	อวพ1
	ป.4 พ±2	ป.4 พ±2	11	ป.4 พ3	อวพ1
	ลิ.ตวง	ลิ.อ้อม	-เกิดใหม่ตั้งแต่เกิดอยู่-	นิ*	นิ.

ว. $\times \checkmark$ ปริณิพพานัน อุปปชฺชนฺตานํ อสญฺญตฺตานํ เตสํ ตตฺถ $\Rightarrow \checkmark \times$ ลิกขิตุ $\Rightarrow \checkmark \times$ รุจ โน จ
 หมายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆมฺมาตฺตํ น นีรุชฺมิสฺสตี. $\Rightarrow \checkmark \checkmark$ น $\Rightarrow \checkmark \checkmark$ น
 $\checkmark \checkmark$ ปริณิพพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ หมายตนญฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี ฆมฺมาตฺตญฺจ น นีรุชฺมิสฺสตี.
 ๑) เพื่อปัจจัยนิมิตตบุตฺตเหล่านั้นนั้นกำลังเกิด และบุตฺตที่เกิดขึ้นอยู่ในออสญฺญตฺตภูมิเท่านั้น ในภุมินั้น
 หมายตนะจึงไม่เกิด แต่อัมมมาตฺตนะจึงดับ แก่บุตฺตเหล่านั้น ในภุมินั้น.
 ๑) ปริณิพพณฺตบุตฺตเหล่านั้น ในภุมินั้น หมายตนะจึงไม่เกิด อัมมาตฺตนะจึงดับ.

- พ. ๔ ผลเสกษะ ๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิและจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอนิน္ชฎาภูมิ ๑)
- ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสณฺณสัทตภูมิ และจะไม่เกิดในอัสสณฺณสัทตภูมิอีก กับอัสสณฺณสัทตภูมิ ๑

กาล ๔ ล/ไถ่ อุปปาหาระ /นิโรธวาระ/อุนิ

นิรธวาระ อนุโลม নয়		นิรธวาระ ปัจจนิกนัย	
อนุโลม ปุจฉา	ปฎิโลม ปุจฉา	อนุโลม ปุจฉา	ปฎิโลม ปุจฉา
	จัก-โสต 46, 50, 55, 56 (น.๔๒๘)		จัก-โสต 46, 50, 55, 56 (น.๔๒๘)

อุ[อุนิ] อนุโลม নয় วิ. อามนตาใช้/ ✓✗สั่ง อ.. อุ..... โน จ .., ✓✓ ส... อุ... **ปัจจนิกนัย** วิ. นิ2[อุป2]/ **นตติ** ไม่มี
นิ[โรธะ] อนุโลม নয় วิ. อามนตาใช้/ ✗✓สั่ง อ.. จวน... โน จ .., ✗✗ ส... จวน... **ปัจจนิกนัย** วิ. อุป2/ **นตติ** ไม่มี

๖. จงแปลและแสดงองค์ธรรมในบาลีดังต่อไปนี้ ? 46(5), 50(5), 55, 56 [ว นี 4 น ล จัก-โส (ปฏ.) น.๔๒๘]

ก. สฟเพล์ อุปชชขนตานํ อจกขุกานํ จวนตานํ เตสํ โสตายตนํ นิรุชฌิตถ โน จ เตสํ จกขายตนํ นิรุชฌิตถ, สจกขกานํ จวนตานํ เตสํ โสตายตนถจ นิรุชฌิตถ จกขายตนถจ นิรุชฌิตถ. ? 46(5), 50(5), 55, 56

[illegible]

ตอบ ก. แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิด และบุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย

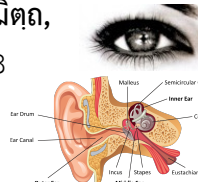
โสตายตนะเคยดับ แต่จักขายตนะไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น,
บุคคลที่จักขุก่เกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย โสตายตนะก็เคยดับ จักขายตนะก็กำลังดับ
ใน ปฏิ.ปุ. องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท ได้แก่ **ปุ.๔ ผลเสกษะ ๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณ
สมังคีของ ปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก
พ. ๑ ส. ๑ อันจักขุก่เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ อเหตุกจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
สุ. ๑ ต. ๑ ผล ๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขยสัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ อรูปาวจรจิต
จิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย
และ ปุ.๔ ผล ๔ อันมีจักขุก่เกิดได้ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ ปัญจโวการ
จิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๔. ให้วิธึษา แผลและแสดงองค์ธรรมในคำปุจฉาต่อไปนี้ ? 48

ข. ยสฺส วา ปน โสตายตฺนํ น นิรุชฺฌติถ,

ตสฺส จกฺขายตฺนํ น นิรุชฺฌติติ ? 48

ปล. จัก โสตะ ไม่เคยดับ ไม่มี (ทั้ง ๑๒ อายตนะ
เคยดับมาแล้วทั้งสิ้น ไม่เคยดับ ไม่มี)

อดีตวาระ บุคคลวาระ	ยุคเกิด/ยุคดับ		ไม่เคยเกิด/ไม่เคยดับ
	อายุตั้งแต่ ๑๑ ถึงหมด	สัพเพสี เตส	นตฺถิ (ไม่มี)
	๓.๑ ๓.๓ ๓.๑ ๓.๓ ๓.๑ ๓.๓ ๓.๑ ๓.๓	๓.๑ ๓.๓ ๓.๑ ๓.๓ ๓.๑ ๓.๓ ๓.๑ ๓.๓	

ตอบ ข. วิธึษา **นตฺถิ ไม่มี** ใน ปฏิ. ปุ. องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท **ไม่มี**

เมื่อองค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท ไม่มีแล้ว องค์ธรรมของสังสยบท ก็ไม่มีเหมือนกัน ฯ

๕. ก. จงปุจฉาวิธึษา แสดงองค์ธรรมใน มนายตนะมุละ

ธัมมายตนะมุลํ แห่งปัจจุปปันนาตติวาระ ปัจจณิก

บุคคลวาระ นิโรธวาระ ? 42 [ว นี 4 จ ล มนา-ธัม (น.๔๔๗)]

ตอบ ก. อนุโลม ปุจฉา ยสฺส มนายตฺนํ น นิรุชฺฌติ,

ตสฺส ธมฺมายตฺนํ น นิรุชฺฌติถาติ. ?

มนายตนะ ไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลใด, ธัมมายตนะก็ไม่เคยดับแก่บุคคลนั้น ใช่ไหม ? **ธัมมายตนะ/ธัมมธาคู =**

วิธึษา **นิรุชฺฌติถ** เคยดับ

องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท ได้แก่ **ปุ. ๔ ผลเสกษะ ๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยสัตตภูมิ

องค์ธรรมของสังสยบท

ไม่มี

ปฏิโลม ปุจฉา ยสฺส วา ปน ธมฺมายตฺนํ น นิรุชฺฌติถ, ตสฺส มนายตฺนํ น นิรุชฺฌติติ. ?

หรือว่า ธัมมายตนะ ไม่เคยดับแก่บุคคลใด, มนายตนะก็ไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลนั้น ใช่ไหม ?

วิธึษา **นตฺถิ ไม่มี** องค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท **ไม่มี**

เมื่อองค์ธรรมของสันนิฐานฐานบท ไม่มีแล้ว องค์ธรรมของสังสยบท ก็ไม่มีเหมือนกัน

ปล. มนายตนะ ไม่ใช้กำลังดับ คนเกิด ใน ๓๑ / ทั้ง ๑๒ อายตนะ เคยดับมาแล้วทั้งสิ้น (นิรุชฺฌติถ) ไม่เคยดับ ไม่มี (นตฺถิ)

กาล ๔ ๓/โล อุปาทวาระ /นิโรธวาระ/อุนิ

อนุโลมนัย		ปัจจนิกนัย	
อนุโลม ปุจฉา	ปฏิโลม ปุจฉา	อนุโลม ปุจฉา	ปฏิโลม ปุ.
จัก-โสตะ (อุ-โล) 52, 54 (น.๒๒๔) จัก-โสตะ (นิ-โล) 46, 50, 55, 56 (น.๔๓๑)	จัก-โสตะ (อุ-โล) 52, 54 (น.๒๒๕) จัก-ธัม (อุ-โล) 46, 58 (น.๒๒๙) ชิว-รูปา (อุ-โล) 53, 56, 61 (น.๒๓๕) รูปา-มณา (นิ-โล) 45, 50 (น.๔๔๓)	จัก-โสตะ (นิ-โล) 45 (น.๔๔๙)	

กาล ๔ โล **กาม๑๑** (มี **ก123**) **รูป๑๐** (-สุ.๕ ฅ) **สุ.๕ ฅ๑ ๑๔** วิ. ✓ ✗ ..อุ/จวน ... โน จ ..., ✓✓ (อิ) ส..อุ/จวน ...

๕. จงแสดงวิสัยทัศน์ พร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรม (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ในคำปจฺจาดังนี้ ? 54, 59

ยสฺส ยตถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติภาติ ? 54, 59 [ว อุ 4 นุ โล จัก-โส (อน.) น.๒๒๔]

๕. จงแสดงองค์ธรรมของคำวิสัยทัศน์ ภาษาไทยดังต่อไปนี้ ? 52

ก. เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่โสตายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ทีนออกจากสุทธาวาสอุปฺปชฺชิตะเหล่านั้น กำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด โสตายตนะก็เคยเกิด

๒๑ (-๕) ๕

๔.๓ ๑

✓✓ ✓✗

๒. ๑.

๑. **อน.๑ / สุ.** [สุ.๕] = ✓ ✗ **สุอุ โน** [ปล. จักขุ/โสตะ กำลังเกิดแก่บุคคลใน ปญจโวการภูมิ ๒๖ (ป.๔ พ.๓), จัก โสตะ เคยเกิด

รูป.ปญจ.ปฏี.๑ เจ.๓๐ กั ๔

๒. **ป.๔ พ.๓ / จัก.ได้ / ปญจ.** [๒๑ (-๕)] = ✓ ✓ **อิสสุ จัก**

ปญจ.ปฏี.๑๕ เจ.๓๕ กั ๓ ๖ ๔

แก่บุคคลแก่บุคคลใน กามภูมิ ๑๑ (ป.๔ พ.๒) รูปภูมิ ๑๐ (-สุ.๕) (ป.๔ พ.๔)]

ตอบ วิสัยทัศน์ สุทธาวาส อุปฺปชฺชิตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, อิตเรสํ สจฺจกฺขานํ อุปฺปชฺชิตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ โสตายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่โสตายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ทีนออกจากสุทธาวาสอุปฺปชฺชิตะเหล่านั้น กำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด โสตายตนะก็เคยเกิด.

(52) แสดงองค์ธรรม ในอนุโลมปจฺจา องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่

อนาคามิผล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปฺปาตักขณสมังคีของ รูปาวจรปญฺจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕

และ ปุ. ๔ ผลเสกษะ ๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปฺปาตักขณสมังคีของ ปญฺจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓, ๗, ๔ กับปญฺจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อ. ส้ง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

กาล๑	จักขายตนะ/โสตายตนะ	กาล๒	จักขายตนะ/โสตายตนะ	กาล๔	จักขายตนะมละ-โสตายตนะมุติ
กำลังเกิด (อุป1)	4 1 ๓1 พ3 15 ๒4 พ2 11 จัก✓ สจฺจกฺขานํ อุปฺปชฺชิตานํ	เคยเกิด (อุป2)	4 1 5 ๓1 พ3 10 ๓1 พ4 ๒4 พ2 11 ๒4 พ4 โส✓ กามาวจรานํ+รูปาวจรานํ=ปญจโวการานํ	จัก อุป1+โส อุป2	4 1 5 ๓1 พ3 10 ๒4 พ2 11 จัก✓ สุทธาวาสานํ อุ+อิตเรสํ สจฺจกฺข อุ

๕. จงแสดงองค์ธรรมของคำวิสัยทัศน์ ภาษาไทยดังต่อไปนี้ ? 52 [ว อุ 4 จ โล จัก-โส (ปฏ.) น.๒๒๕]

๒๑ (-๕) ๒๑ (-๕)

๓.๓ ๓.๓

✓✓ ✓✓

๓. ๓.

๑. **ป.๔ พ.๔ / ปญจ.** [๒๑ (-๕)] = ✓ ✗ **ปจ**

ปญจ.จุติ.๑๕ เจ.๓๕ กั ๓ ๖ ๔

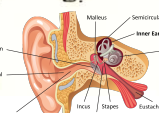
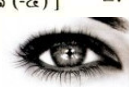
๒. **ป.๔ พ.๓ / จัก.ได้ / ปญจ.** [๒๑ (-๕)] = ✓ ✗ **อิสสุ โน**

ปญจ.ปฏี.๑๕ เจ.๓๕ กั ๓ ๖ ๔

๓. **ป.๔ พ.๓ / จัก.ได้ / ปญจ.** [๒๑ (-๕)] = ✓ ✓ **อิสสุ จัก**

ปญจ.ปฏี.๑๕ เจ.๓๕ กั ๓ ๖ ๔

๒. เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปญฺจโวการภูมิ และบุคคลที่มีจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิดในกามภูมิ ในภุมินั้น โสตายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช้กำลังเกิด แก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น โสตายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็

กำลังเกิด ? 52

แปล. จักขุ โสตะ เคยเกิดแก่บุคคลใน ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (-สุ.๕) (ป.๔ พ.๔) ณ.๑ อรูป๔ ทั้งเกิด+ตาย จัก โสตะ กำลังเกิดแก่บุคคลแก่บุคคลใน เกิดในปัญจ.๒๑ (-สุ.๕) (ป.๔ พ.๓) / ไม่ใช้กำลังเกิด

ตอบ ข. ใน ปฏิ.ป.อ.สัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล ๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของ ปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) **ท. ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ท.๑ ส. ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ **ท.๑ ส. ๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

และ **ปุถุชน ๔ ผลเสกชะ ๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อ.ธ.ของ สัน.ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

กาล๒	จักขายตนะ/โสตายตนะ	กาล๑	จักขายตนะ/โสตายตนะ	กาล๔	จักขายตนมละ-โสตายตนมลี
เคยเกิด (อุป๒)	4 1 5 ต๑ ผ๓ 10 ต๑ ผ๔ โส✓ ป๔ ผ๒ 11 ป๔ ผ๔ กามาจรรณ+รูปาจรรณ=ปัญจโวการณ	กำลังเกิด (อุป๑)	4 1 15 ต๑ ผ๓ 15 ต๑ ผ๔ จัก✓ ป๔ ผ๒ 11 สัจจกุกาน อูป๒ชั้นฐาน	โส อุป๒+จัก อุป๑	4 1 5 ต๑ ผ๓ 10 ต๑ ผ๔ โส✓ ป๔ ผ๒ 11 ป๔ ผ๔ อจกX ก123 ป.จ+อจก. ๓ ๕ / สัจจก. ๕

๔. จงปุจฉา วิสัชนา พร้อมคำแปล แสดงองค์ธรรมไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส ในยมกะ ดังต่อไปนี้ ? 46

ในปฏิโลมปุจฉา ของปวัตติวาระ อุปาทวาระ ปัจจุปปันนาตติวาระ อนุโลม บุคคลโลกาสวาระ จักขายตนมละ ธัมมายตนมุลียมกะ ? 46 [ว ๔ น. ๒ โส จัก-ธัม (ปฏิ.) น.๒๒๙]

๕. จงแสดงวิสัชนา พร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรม ในคำปุจฉา ดังต่อไปนี้ ? 58

ยสส วา ปน ยตถ ธมมายตณ อูป๒ชชิตถ, ตสส ตตถ จกขายตณ อูป๒ชชิตติ ? 58

๒๑(๕)

จัก✓

จักx

๔.๓ ✓

๕.

ก.ต.๖

๑.๒.๓

๓.๑ ๓.๑

๔.๔ ✓

๕.

๑

๓.๑

๓.๑

๓.

๔

๑.๓

๑.๔

๑.

๑. ป.๔ ผ.๔ / ๒๖ ภูมิ [๒๖ (๕)]

จุติ.๑๕ เจ.๑๕ กิ วิ.ท้าย

๒. ๓.๑ ๓.๑ ๑.๒.๓ / จัก.ไม่ / กาม. [กต.๖]

อภ.ปฏิ.๒ เจ.๑๐ กิ ๒๖

๓. ๓.๑ / อภ. [พ.๑]

วิ.แรก

๔. ๓.๑ ผ.๓ / อรูป. [อ.๔]

อรูป.ปฏิ.๔ เจ.๑๐

๕. ป.๔ ผ.๓ / จัก.ได้ / ปัญจ. [๒๑ (๕)]

ปัญจ.ปฏิ.๑๕ เจ.๑๕ กิ ๓๗ ๔

ธัมมายตนะ/ธัมมธต =

เจ.๕๒ ส.๑๖ นิพพาน

=✓x อภ โนจ

จัก

=✓✓ สสุ

จัก

ตอบ (46) ปฏิ.ป. ยสส วา ปน ยตถ ธมมายตณ อูป๒ชชิตถ, ตสส ตตถ จกขายตณ อูป๒ชชิตติ ? หรือว่า ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะ ก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้น ใช่ไหม ?

(46) วิ. **สพเพส จวนตาน อจกุกาน อูป๒ชชช** **ตาน เตส ตตถ ธมมายตณ อูป๒ชชิตถ** **โน จ เตส ตตถ จกขายตณ อูป๒ชชติ**, **สจกุกาน อูป๒ชชช** **ตาน เตส ตตถ ธมมายตณจ อูป๒ชชิตถ** **จกขายตณจ อูป๒ชชติ**.

แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย และบุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภูมินั้น บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ ที่

นอกจากสุทธาวาส อูป๒ชชชเหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น ธัมมายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด ใน ปฏิ.ป. อ.ธ. สัน. ได้แก่ **ป. ๔ ผล ๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

ท. ๑ ที่เป็นโอปปาติกะอันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

กาล๒	รูปายตนะ	กาล๑	ชีวหายตนะ	กาล๔	รูปายตนมละ-ชีวหายตนมูลี
เคยเกิด (อุป๒)	ภาพาวจวณ+รูปาวจวณ=ปญจโวหารณ	กำลังเกิด (อุป๑)	สจกขุกัน อุปปชฺชิตาน	อจกขุ ก3	กา จ+อชีว กา อุ +ร /สชีว อุ

๖. จงแปลและแสดงองค์ธรรม ในบาลีดังต่อไปนี้ ? 50(5), 55, 56 / ของคำวิสัชนา ดังต่อไปนี้ ? 46(5)

๑. อรพ.๑ / ปริ / ฐ. [๕.๕]
 อนพ.๑ / ฐ. [๕.๔(อก)]
 รูป.ปัญจม.จุติ.๑ เจ.๓๐ กัม.ท้าย

๒. ปุ.๔ พ.๔ / จัก.ได้ / ปัญจ. [๒๑(๕)]
 ปัญจ.จุติ.๑๕ เจ.๓๕ กัม.ท้าย

๓. อรพ.๑ / ปริ / ฐ. [๕.๕]
 อนพ.๑ / ฐ. [๕.๔(อก)]
 รูป.ปัญจม.จุติ.๑ เจ.๓๐ กัม.ท้าย

๔. อรพ.๑ / ปริ / ฐ. [๕.๕]
 อนพ.๑ / ฐ. [๕.๔(อก)]
 รูป.ปัญจม.จุติ.๑ เจ.๓๐ กัม.ท้าย

ข. สุธาวาเส ปรินิพพตานิ เตสํ
 ตตถ จกขายตณํ นิรุชฌติ โน จ เตสํ
 ตตถ โสตายตณํ นิรุชฌติ, อิตเรสํ
 สจกขุกัน จวนตานิ เตสํ ตตถ จก
 ขายตณญจ นิรุชฌติ โสตายตณญจ นิ
 รุชฌติ. ? 46(5), 50(5), 55, 56

ตอบ ข. แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังบริพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังดับ
 แต่โสตายตนะไม่เคยดับ แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ที้นอกจาก
 สุธาวาสบริพพานแต่เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ โสตายตนะก็เคยดับ
 อนุ.ปุ.องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ **อรรถัตถผล ๑** ซึ่งกำลังบริพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕
อนาคามิผล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ รูปาวจรปัญจฌมานจุติจิต ๑
 เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นนอกนิฏฐานภูมิ ๑)
และ ปุ.๔ ผลบุคคล ๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวหารภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ ปัญจโว-
 การจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้ายกับปัญจโวหารภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)
 องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

กาล๑	จักขายตนะ/โสตายตนะ	กาล๒	จักขายตนะ/โสตายตนะ	กาล๔	จักขายตนมละ-โสตายตนมูลี
กำลังดับ (นิ๑)	สจกขุกัน จวนตานิ	เคยดับ (นิ๒)	ภาพาวจวณ+รูปาวจวณ=ปญจโวหารา	อจกขุ ก3	สจกขุ ก3

๕. คำปุจฉาดังต่อไปนี้ วิสัชนาเป็นภาษาไทยว่าอย่างไร ? องค์ธรรมได้แก่บุคคลเช่นไร ทั้งข้อ ก และข้อ ข ? 45

๑. ปุ.๔ พ.๓ / ปัญจ. [๒๑(๕)]
 ปัญจ.ปัญจ.๑๕ เจ.๓๕ กัม.ท้าย

๒. พุ.๑ ๑.๒.๓ / จัก.ไม่ / กาม. [กต.๖]
 อห.จุติ.๒ เจ.๑๐ กัม.ท้าย

๓. อนพ.๑ / ฐ. [๕.๕]
 รูป.ปัญจม.ปัญจ.๑ เจ.๓๐ กัม.ท้าย

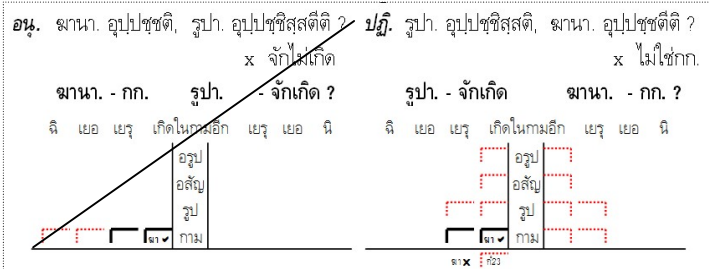
๔. ๕.๑ / อตัญญ. [๖.๑]

๕. ๕.๑ พ.๔ / อรูป. [๖.๔]

ก. จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิตใด โส
 ตายตนะก็ไม่เคยดับแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม ? 45
ตอบ ก. เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวหาร
 ภูมิ และบุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายใน
 กามภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่โส
 ตายตนะเคยดับ แก่บุคคลเหล่านั้น ในภูมินั้น, เมื่อ
 บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ และบุคคลที่
 เกิดอยู่ใน อสัณญสัจตตภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น จักขายต
 นะก็ไม่ใช่กำลังดับ โสตายตนะก็ไม่เคยดับ
 ใน อนุ.ปุ. อ.สัน.ได้แก่ **ปุ ๔ ผลเสกขะ ๓** ซึ่งกำลังเกิด

ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖
สุ. ๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภูมิ, **ติ. ๑** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ
 ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาป ที่เกิดในขณะแรก

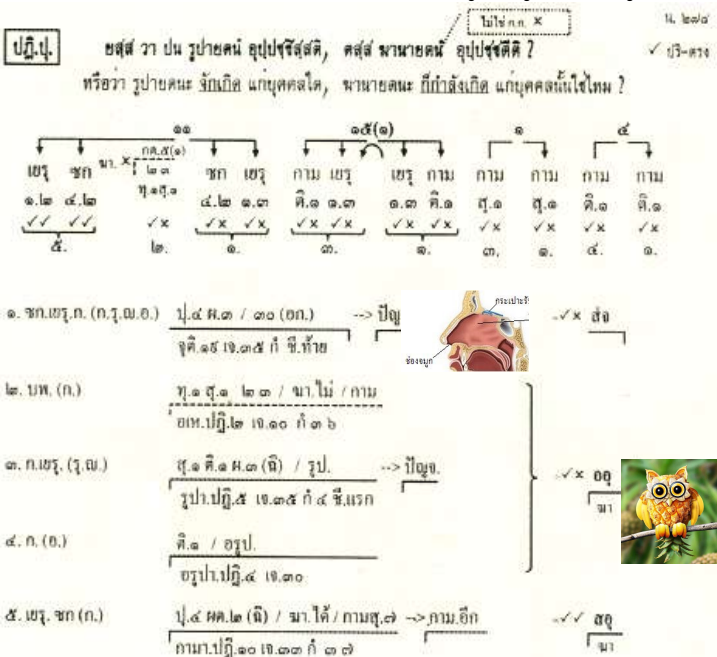
๕. จงแสดงภานายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ ปัจจุปปันนนานาคตวาระ อนุโลม อุปาทวาระ บุคคลวาระทั้งปจฺจ

และวิธชานา (เฉพาะปฏิโลมปจฺจ) เป็นภาษา
บาลี พร้อมทั้งแปล และแสดงองค์ธรรม (ไม่ต้อง
จำแนกโกฏฐฐาส) ? 51(3), 57 [ว อ ๕ ๓ ล ๗-รูป
(ปฏิ.)]

แปล. รูปา อู กำลังเกิด ๗๖ จกเกิด/จกไม่เกิด
 ๑. กาม (เกิด ผั่งซ้าย) ๗๗ ร / อ ปัจฉิ

ตอบ แสดงภานายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ ปัจจุปปันนนานาคตวาระอนุโลม อุปาทวาระ บุคคลวาระ ใน

ปฏิโลมปจฺจ

ยสฺส วา ปน รูปายตนํ อุปปชฺชติสตีติ,
 ตสฺส ภานายตนํ อุปปชฺชติตี?

แปล หรือว่า รูปายตนะจกเกิดแก่บุคคลใด,

ภานายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นใช้ไหม ?

วิธชานา สฬเพสฺส จวนตํ อฆานกานํ อุปปชฺชตํ เตสํ รู

ปายตนํ อุปปชฺชติสตี โน จ เตสํ ภานายตนํ อุปปชฺชติ,

สฆานกานํ อุปปชฺชตํ เตสํ รูปายตนญจ อุปปชฺชติสตี ฆา

นายตนญจ อุปปชฺชติ.

แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย และบุคคลที่ฆานะ
 เกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด

รูปายตนะจกเกิด แต่ภานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคล

เหล่านั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด รูปายตนะก็

จกเกิด ภานายตนะก็กำลังเกิด

แสดงองค์ธรรม ในปฏิโลมปจฺจ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่

ป. ๔ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) และจะเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภัง
 คักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิดซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ เหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓, ๖

สุ.๑ ติ.๑ ผลเสกขะ ๓ (วันปัจฉิมภวีกะ) ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาท

ักขณสมังคีของ รูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก

ติ. ๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ อรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐

และ ป. ๔ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒ (วันปัจฉิมภวีกะ) อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ กามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓, ๗

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๕. จงวิธชานา แปล และแสดง องค์ธรรมของคำปจฺจดังต่อไปนี้ ? 60

ยสฺส จกฺขายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส โสตายตนํ นิรุชฺฌิสสตีติ ? 60

๖. คำวิธชานาของ ยสฺส จกฺขายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส โสตายตนํ นิรุชฺฌิสสตีติ ? ดังต่อไปนี้คือ ? 44

☑️ ดาวโหลดข้อมูลต่างๆที่ ข้อความเพิ่มเติมYoutube, Post, fb: Kanrasi Sengking, Line ID: 081 860 2466 (ตาม link ที่แปะไว้)

๖. คำวิไลษณาดังต่อไปนี้แปลว่าอย่างไร ? องค์ธรรมได้แก่อะไร ? 49(5), 54 / ๖. คำวิไลษณา ดังต่อไปนี้คือ ? 50

ปญจโวหาระ ปรินิพพานัน เย จ อรูป อูปปชิตวา ปรินิพพายิสสนติ เตส จวนตานัน เตส จกขายตนัน นิรุชฌมติ
โน จ เตส โสตายตนัน นิรุชฌมัสสติ, อิตเรส สจกขุกานัน จวนตานัน เตส จกขายตนณจ นิรุชฌมติ โสตายตนณจ
นิรุชฌมัสสติ ? 54 แปลว่าอย่างไร ? องค์ธรรมได้แก่บุคคลเช่นไร ? 44, 49(5), 50, 54 [ว นิ 5 ม ล จัก-โส (อนุ.)]

อน. จกขวา. นิรุชฌมติ, โสตา. นิรุชฌมัสสติ ? ปฏ. โสตา. นิรุชฌมัสสติ, จกขวา. นิรุชฌมติ ?

x จักไม่ได้

x ไม่ใช่เกิด.

จักขา. - กต.

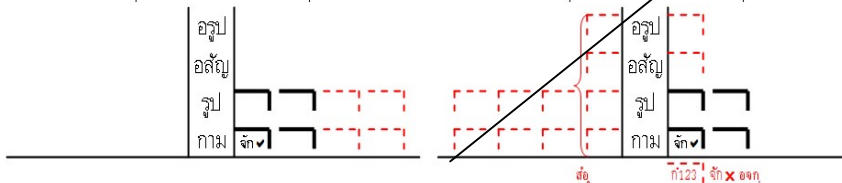
โสตา. - จักดับ ?

โสตา. - จักดับ

จักขา. - กต. ?

นิ เยอ เยรุ เกิดในกามอีก เยรุ เยอ นิ

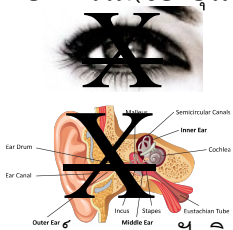
นิ เยอ เยรุ เกิดในกามอีก เยรุ เยอ นิ

ตอบ (60) วิ. ปญจโวหาระ
ปรินิพพานัน เย จ อรูป อูป-
ปชิตวา ปรินิพพายิสสนติ เตส
จวนตานัน เตส จกขายตนัน นิรุชฌมติ
โน จ เตส โสตายตนัน นิรุชฌมัสสติ,
อิตเรส สจกขุกานัน จวนตานัน
เตส จกขายตนณจ นิรุชฌมติ โส
ตายตนณจ นิรุชฌมัสสติ

แปล เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปญจโวหารภูมิ และบุคคลเหล่านั้นจะเกิดในอรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน
บุคคลเหล่านั้นกำลังตาย จักขายตนะกำลังดับ แต่โสตายตนะจักไม่ได้ดับ แก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิด
ได้ทันนอกจากปญจโวหารปรินิพพันตะเหล่านั้นกำลังตาย จักขายตนะก็กำลังดับ โสตายตนะก็จักดับ

องค์ธรรม(ของปรินิพพาน) ได้แก่ **อรรถัตถผล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปญจโวหารภูมิ ที่เรียกว่าอังกคกขณสมังคี
ของ ปญจโวหารติเหตุกัจจติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะ
เกิดในอรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอังกคกขณสมังคีของ ปญจโวหารติเหตุก-
ัจจติจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปญจกมณวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
องค์ธรรมของปัจฉิมโกฏฐาสะ ได้แก่ **ปุณฺชน ๔ ผลเสกขบุคคล ๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปญจโวหารภูมิ และ
จะเกิดในปญจโวหารภูมิอีก ที่เรียกว่าอังกคกขณสมังคีของ ปญจโวหารจติจิต ๑๕
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

[(44) อ.สัน.ได้แก่ **อรรถัตถผล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปญจโวหารภูมิ

ผลเสกข ๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ)

และจะเกิดในอรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน

และ ปุ ๔ ผลเสกข ๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปญจโวหารภูมิ และจะเกิดในปญจโวหารภูมิอีก

อ.สัน. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลังเท่านั้น]

๖. ก. จงปจฺจนา วิไลษณา แปล พร้อมทั้งแสดงองค์ธรรม ปุคคลวาระ มนายตนะ มุละ ธัมมายตนะ มุลียมกะ

ปัจจุปปันนาคตวาระ ปัจจนิก ที่เป็นนิโรธวาระ ? ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส ? 45 [ว นิ 5 จ ล มน-ธัม (อนุ.)]

ตอบ ก. อน.ปุ. ยสฺส มนายตนัน น นิรุชฌมติ, ตสฺส ธมฺมายตนัน น นิรุชฌมัสสติ ?

แปล มนายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใด, ธัมมายตนะก็จักไม่ได้ดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม ?

อน. มนาย. น นิรุชฌมติ, ธมฺมา. น นิรุชฌมัสสติ ? ปฏ. ธมฺมา. น นิรุชฌมัสสติ, มนาย. น นิรุชฌมติ ?

x จักดับ

x กต.

มนาย. - ไม่ใช่เกิด. ธมฺมา. - จักไม่ได้ ?

ธมฺมา. - จักไม่ได้ มนาย. - ไม่ใช่เกิด. ?

สํ
= ๑.4 พ.3 ก. 31 ภูมิ
ปฏ. 19+35 ก.3-7-4 ช.แรก

นิ
= อว.1 ปริ. จตุ. ปุณฺจ
ติ.จติ. 13+35 ก.ท้าย

อ.จ.
= ส.1 กต. อสัณฺ
จ.ท้าย

วิ. **นิรุชฌมติ** จักดับ

ใน อน.ปุ. อ.สัน. ได้แก่ **ปุ ๔ ผลเสกข ๓** ซึ่งกำลังเกิดใน
๓๑ ภูมิ ส. ๑ ซึ่งกำลังตายในออสัณฺยัตตภูมิ // อ.สัน. ไม่มี
ปฏ.ปุ. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนัน น นิรุชฌมัสสติ,
ตสฺส มนายตนัน น นิรุชฌมติ ?

แปล หรือว่า ธัมมายตนะ จักไม่ได้ดับแก่บุคคลใด,
มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม ?

วิ. **นิรุชฌมติ** กำลังดับ

ใน ปฏิ. ปุ.อ.สัน. ได้แก่ **อรรถัตตผล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพาน
ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ
อ.สัง. ไม่มี

กาล ๕ โล

ปฏิวัตติวาระ อุปาทวาระ ปัจจุบนวาระ อุ/นิ	จัก	พ ช ก	รูปา	พนา	อัม	อา.
ภูมิ	บุ.เกิด (ปฏิ)	ปฏิสนธิ/จิต	จิต	บุ.ตาย	โส	เกิด
อรุป4/จิต	ติ.1 ผ.3	อรุปปฏิ/จิต ๔+๓๐	ติ.1 ผ.4	X	X	X
อสัญ 1	สุ.1	ชีวิตนวกกลาป. แรก/ทำน	สุ.1	X	X	X
รูป15	ติ.1 ผ.3	รูปปฏิ/จิต ๔+๓๐ กิ.๑/ทำน	ติ.1 ผ.4	✓	X	✓
กาม11	ปุ.4 ผ.๒	กามปฏิ/จิต ๑๐+๓๐ กิ.๑/ทำน	ปุ.4 ผ.4	✓	✓	✓
รวมภูมิ	๒4 ผ.3	ปฏิ/จิต ๑๐+๓๐ กิ.๑/ทำน	๒4 ผ.4	26	11	27
อายตนะ บกพร่อง > จัก.โส. = กิ.๑23, พนา. = กิ.๑23, จิว. = กิ.๑3 / นุ. > สัจ + +						

ปฏิวัตติวาระ อุปาทวาระ **อนาตตวาระ** ปุคตโลกาสวรรค์

ผ.3	ติ.1 ผ.3	ติ.1 ผ.3	4	ติ.1 ผ.3	ติ.1 ผ.3	อร.ผ.1
สุ.1	สุ.1	1	สุ.1	สุ.1	สุ.1	
อน.ผ.1	อน.ผ.1	5	อน.ผ.1	อน.ผ.1	อน.ผ.1	อร.ผ.1
ติ.1 ผ.3	ติ.1 ผ.3	10	ติ.1 ผ.3	ติ.1 ผ.3	ติ.1 ผ.3	อร.ผ.1
ปุ.4 ผ.๒	ปุ.4 ผ.๒	11	ปุ.4 ผ.๒	ปุ.4 ผ.๒	ปุ.4 ผ.๒	อร.ผ.1
นิ.ตรง	นิ.อ้อม	-เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก-	นิ*	นิ	นิ	

๕. จงแสดงองค์ธรรมของคำวิธานภาษาไทย ต่อไปนี้ ? 47 [ว อุ 5 นุ โส รูป-อัม (อน.)]

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รูปลายตนะกำลังเกิด
แต่ธัมมายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีรูปะเกิดได้นอกจากปัจฉิมภวีกะ
เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น รูปลายตนะก็กำลังเกิด ธัมมายตนะก็จักเกิด ? 47

ธัมมายตนะ/ธัมมธาดุ =
เจ.๕๒ สุ.๑๖ นิพพาน

อน. รูปา. อุปปชฺชติ, ขมฺมา. อุปปชฺชิสฺสตีติ ? ปฏิ. ขมฺมา. อุปปชฺชิสฺสตีติ, รูปา. อุปปชฺชติ ?
x จักไม่เกิด

รูปา. - กก.	ธัมมา. - จักเกิด ?	ธัมมา. - จักเกิด	รูปา. - กก. ?
นิ อ้อม ซ้ำ	ซ้ำ อ้อม นิ	นิ อ้อม ซ้ำ	ซ้ำ อ้อม นิ
4	1	4	1
5	5	5	5
10	10	10	10
11	11	11	11

ตอบ องค์ธรรมได้แก่

ติ ๑ ผลเสกขะ ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดใน ปัญจ
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณะสมังคีของ ปัญจโวการติ
เหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔
กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔)

ปุ ๔ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก
ที่เรียกว่าอุปาทกขณะสมังคีของ ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป
๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอนิภูตญาณภูมิ)

และ ปุ ๔ ผลเสกขะ ๓ (เว้นปัจฉิมภวีกะ) ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก
ที่เรียกว่าอุปาทกขณะสมังคีของ ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป
๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุขาวาสภูมิ ๕)

สุดติเหตุกบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญีสตตภูมิ และจะเกิดในอสังญีสตตภูมิอีก
ที่เรียกว่าอุปาทกขณะสมังคีของ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังญีสตตภูมิ ๑

๖. จง(แสดง) วิสัชนา แผล และแสดงองค์ธรรมในคำปจฺฉาตตต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 48, 51, 53, 58(6)

ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ นิรุชฺชิสฺสตีติ ? [ว นิ 5 นุ โส จัก-โส (อน.)]

อน. จกฺขา. นิรุชฺชติ, โสตา. นิรุชฺชิสฺสตีติ ? ปฏิ. โสตา. นิรุชฺชิสฺสตีติ, จกฺขา. นิรุชฺชติ ?
x จักไม่ดับ

จักขา. - กด.	โสตา. - จักดับ ?	โสตา. - จักดับ	จักขา. - กด. ?
นิ อ้อม ซ้ำ	ซ้ำ อ้อม นิ	นิ อ้อม ซ้ำ	ซ้ำ อ้อม นิ
4	1	4	1
5	5	5	5
10	10	10	10
11	11	11	11

ตอบ วิ. ปัญจโวการะ ปรินิพพณฺตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขา-
ยตฺนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ นิรุชฺชิสฺสตีติ,
อิตเรสํ สจฺจขุภาณํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญฺจ นิ
รุชฺชติ โสตายตฺนญฺจ นิรุชฺชิสฺสตีติ.

แผล เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ
ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่โสตายตนะจักไม่ดับ

แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ ที่นอกจากปัญจโวการปรินิพพานเหล่านั้นกำลังตาย ใน
ภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ โสตายตนะก็จักดับ.

องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่

อัตราผลตอบแทนบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปริณิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอังกักขณสมังคีของ ปัญจโวการติเหตุ-
จตุจิจิต ๙ เจ. ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้ายกับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ)

ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังตายในอรุณภูมิ แล้วจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจัก
ปรินิพพาน

และ ปุ.๔ ผลเสกข ๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ปุ.๔ ผลเสกข ๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิด
ในปัญจโวการภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิด และกำลังตายในอสัญญสัตตภูมิ อรุณภูมิ

อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลังเท่านั้น

กาล ๖ โล

อตีตวาระ บุคคลโลกาสุวาระ	เคยเกิด / เคยดับ	ไม่เคยเกิด / ไม่เคยดับ
จักขายตนะ โสตายตนะ	4 1 5 10 11 ป	ตี.1 ผ.3 4 ตี.1 ผ.4 1 สุ.1 ผ.3 5 อนา. 1 10 อนา. อร. 11 สุ ฌ อ
ฌายตนะ อิวหาตนะ กายตนะ คันธายตนะ รสาตนะ โสฬสพาทนะ	4 1 5 10 11 ก	ตี.1 ผ.3 4 ตี.1 ผ.4 1 สุ.1 ผ.3 5 อนา. 1 10 อนา. อร. 11 ร อ

ปวัตติวาระ อุปาทวาระ อนาคตวาระ ปุคตโลกาสุวาระ

ผ.3	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	4	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	อรผ.1
อนผ.1	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	1	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	อรผ.1
ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	5	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	อรผ.1
ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	10	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	อรผ.1
ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	11	ตี.1 ผ.3	ตี.1 ผ.3	อรผ.1

นิ.ตรง นิ.อ้อม -เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก- นิ* นิ.
อน. จกขา. อุปปชชิตต, โสตา. อุปปชชิตตติ ? ปฏิ. โสตา. อุปปชชิตตติ, จกขา. อุปปชชิตตติ ?
x จักไม่เกิด x ไม่เคยเกิด
จักขา. - เคยเกิด โสตา. - จักเกิด ? โสตา. - จักเกิด จักขา. - เคยเกิด ?

ตี. อ้อม ซ้ำ ซ้ำ อ้อม นิ

๕. จงแปลเป็นภาษาไทย ในบาลีต่อไปนี้พร้อมทั้ง

แสดงองค์ธรรมมาด้วย ? 48

ปญจโวการเร ปจฉิมภิกขานํ เตสํ ตตถ จกขายตณํ อุปปชชิตถ โน จ เตสํ ตตถ โสตายตณํ อุปปชิตถ,

อิตเรสํ ปญจโวการานํ เตสํ ตตถ จกขายตณญจ อุปปชชิตถ โสตายตณญจ อุปปชชิสสตี. ? 48

๖. ก. เมื่อปัจฉิมภิกขะบุคคลเหล่านั้น เกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะเคยเกิด แต่โสตายตนะจักไม่
เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลทั้งหลายที่นอกจากนั้นซึ่งเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ หรือบุคคลทั้งหลาย
ที่เกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิที่นอกจากปัจฉิมภิกขะเหล่านั้น ในภูมินั้น จักขายตนะก็เคยเกิด โสตายตนะก็จัก
เกิด คำวิสัยภาษาไทยดังกล่าวนี้ องค์ธรรมได้แก่บุคคลเช่นไร ? 46 [ว อุ ๖ นุ โล จัก-โส (อน.)]

ตอบ (48) เมื่อปัจฉิมภิกขะบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะเคยเกิด แต่โสตายตนะจัก
ไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภูมินั้น, บุคคลทั้งหลายที่นอกจากนั้น ซึ่งเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ หรือบุคคลทั้งหลาย
ที่เกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ที่นอกจากปัจฉิมภิกขะเหล่านั้น ในภูมินั้น จักขายตนะก็เคยเกิด โสตายตนะก็จักเกิด.

องค์ธรรมได้แก่ ตี. ๑ ผลเสกขะ ๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกขะ ซึ่งกำลังเกิดใน ปัญจโวการภูมิที่เรียกว่า อุปปาทกขณะสมังคี
ของ ปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกกลาป ๓-๗-๔,

อรหัตผล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณะสมังคีของ ปัญจโวการติเหตุกจุตติจิต ๙
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้ายกับ ปัญจโวการภูมิ ๑๗ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อปายภูมิ ๔)

ปุ.๔ ผลเสกข ๓ ซึ่งกำลังเกิดกำลังตายใน ปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการ
ภูมิ ๒๑ (เว้น สุทธาวาสภูมิ ๕)

และ ปุ.๔ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดกำลังตายใน ปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก
กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

(46) อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๖. จงวิสัยนา แปล พร้อมทั้งแสดงองค์ธรรม (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาต) ในคำปุจฉา ดังนี้ ? 60

จักก.² (โส.²) - ฆา.² (จิว.², กภ.², คัน.², รส.², โผ.²)
 อนุ. จกฺขา. อุปฺปชฺชิตฺต. ฆานา. อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ? ปฏิ. ฆานา. อุปฺปชฺชิสฺสตี. จกฺขา. อุปฺปชฺชิตฺตาติ ?
 x จักกไม่เกิด x ไม่เคยเกิด
 จักขา. - เคยเกิด ฆานา. - จักกเกิด ? ฆานา. - จักกเกิด จักขา. - เคยเกิด ?

กณิ = ติ.1 ผล.ต่ำ 2 ผล. กณ. กณ.สุ. อรพ.1 ปริ. กณ.สุ.
 + กณ.สุ.7
 * = 1.4 ผล.2 กณ. & กณ. กณ. → ไม่เกิดอีก
 + กณ.11
 7 = ติ.1 ผล.4 กณ. & กณ. รูป.
 + รูป.10 (-สุ.5 อสฺ.1)
 (ก) ก = 1.4 ผล.ต่ำ 2 กณ. & กณ. กณ. → กณ.เกิด
 + กณ.11

อยู่ในกามภูมิที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้น ในภุมินั้นจักขายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็จักเกิด.

ใน อนุ. ปุ. อ. สัน. ได้แก่ ติ. ๑ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสัคคภูมิ

อรรถัตผล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสัคคภูมิ กับกามสัคคภูมิ ๗

ปุ. ๔ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

ติ. ๑ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสัณฺญัสตตภูมิ ๑)

และ ปุ. ๔ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑.

อ. สัน. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

๖. จงวิสังขยา แปล และแสดงองค์ธรรมในปจฺจมาภาษาไทยดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาต) ? 43, 57, 61

หรือว่าโสตายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม ?

อนุ. จกฺขา. นุปฺปชฺชิตฺต. โสตา. นุปฺปชฺชิสฺสตีติ ? ปฏิ. โสตา. นุปฺปชฺชิสฺสตี. จกฺขา. นุปฺปชฺชิตฺตาติ ?
 x จักกเกิด x เคยเกิด
 จักขา. - ไม่เคยเกิด โสตา. - จักกเกิด ? โสตา. - จักกเกิด จักขา. - ไม่เคยเกิด ?

กณิ = ติ.1 ผล.ต่ำ 2 ผล. กณ. กณ.สุ. อรพ.1 ปริ. กณ.สุ.
 + กณ.สุ.7
 * = 1.4 ผล.2 กณ. & กณ. กณ. → ไม่เกิดอีก
 + กณ.11
 7 = ติ.1 ผล.4 กณ. & กณ. รูป.
 + รูป.10 (-สุ.5 อสฺ.1)
 (ก) ก = 1.4 ผล.ต่ำ 2 กณ. & กณ. กณ. → กณ.เกิด
 + กณ.11

กณิ = ติ.1 ผล.ต่ำ 2 ผล. กณ. กณ.สุ. อรพ.1 ปริ. กณ.สุ.
 + กณ.สุ.7
 * = 1.4 ผล.2 กณ. & กณ. กณ. → ไม่เกิดอีก
 + กณ.11
 7 = ติ.1 ผล.4 กณ. & กณ. รูป.
 + รูป.10 (-สุ.5 อสฺ.1)
 (ก) ก = 1.4 ผล.ต่ำ 2 กณ. & กณ. กณ. → กณ.เกิด
 + กณ.11

ตอบ วิ. ปญจโวหาระ ปจฺฉิมภวีกาณํ เตสํ ตตฺถ โสตายตณฺญํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺญํ นุปฺปชฺชิตฺต.

สุทธาวาสาณํ อสณฺณสฺสตาณํ อรูปาณํ เตสํ ตตฺถ โสตายตณฺญํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ จกฺขายตณฺญํ นุปฺปชฺชิตฺต.

แปล เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปญจโวหารภูมิ ในภุมินั้น โสตายตนะจักไม่เกิด แต่จักขายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ อสัณฺญัสตตภูมิและอรูปภูมิ ในภุมินั้น โสตายตนะจักไม่เกิด จักขายตนะก็ไม่เคยเกิด

ใน ปฏิ.ปุ. อ.สัน. ได้แก่ ติ. ๑ ผลเสกข ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะซึ่งกำลังเกิดในปญจโวหารภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณ

สมังคิของ ปญจโวหารติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔

อรรถัตผล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปญจโวหารภูมิ ที่เรียกว่ากัณฐกสมังคิของ ปญจโวหารติเหตุกจิต

๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปญจโวหารภูมิ ๑๗ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อบายภูมิ ๔)

ปุ. ๔ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปญจโวหารภูมิและจักไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก

กับปญจโวหารภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

และ อนาคตามิผล ๑ อรรถัตผล ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน สุทธาวาสภูมิกับสุทธาวาสภูมิ ๕

สุ. ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน อสัณฺญัสตตภูมิกับอสัณฺญัสตตภูมิ ๑

ติ. ๑ ผล ๔ ซึ่งกำลังเกิด และกำลังตายใน อรูปภูมิกับอรูปภูมิ ๔

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๖. จงแสดงปจฺจมาและวิสังขยา ในฆานายตณฺมุละ ชิวหายตณฺมุลียมกะ (เฉพาะอนุโลมปจฺจมา) ของอดีตานาคตวาระ

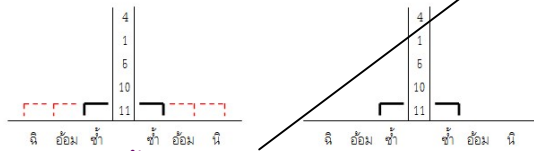
อนุโลม ปุคคโลกาสวาระ อุปาทวาระ พร้อมแสดงองค์ธรรมมาด้วย ? 44(5), 52, 59 [ว อุ 6 นุ โล พห-จัว (อนุ.)]

ตอบ ยสส ยตถ ฆานายตน์ อุปปชชิตถ, ตสส ตตถ ชิวหายตน์ อุปปชชิสตติ ?

ฆานายตนะเคยเกิดแก่บุคคลใด ในภุมิใด, ชิวหายตนะก็จักเกิด แก่บุคคลนั้น ในภุมินั้นใช่ไหม ?

อนุ. ฆานา. อุปปชชิตถ, ชิวหา. อุปปชชิสตติ ? ม. วิ. ชิวหา. อุปปชชิสตติ, ฆานา. อุปปชชิตถ ?
x จักเกิด x ไม่เคยเกิด

ฆานา. - เคยเกิด ชิวหา. - จักเกิด ? ชิวหา. - จักเกิด ฆานา. - เคยเกิด ?

วิ. กามาวจร ปจิมภิกขุเทส ตตถ ฆานายตน์
อุปปชชิตถ โน จ เทส ตตถ ชิวหายตน์ อุปปชชิสตติ,
อิตเรส กามาวจรเทส ตตถ ฆานายตณญ
อุปปชชิตถ ชิวหายตณญ อุปปชชิสตติ.

แปล เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในภุมิ

ในภุมินั้น ฆานายตนะเคยเกิด แต่ชิวหายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลทั้งหลายที่เกิด
อยู่ในภุมินั้นที่นอกจากปัจฉิมภิกขุเหล่านั้น ในภุมินั้น ฆานายตนะก็เคยเกิด ชิวหายตนะก็จักเกิด.

ใน อนุ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **ติ ๑ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภิกขุซึ่งกำลังเกิดในภุมิสกตภุมิที่เรียกว่าอุปาทก-

ขณะสมังคีของ กามาวจรตถุภิกขุสันตจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓, ๗

อรรถัตถผล ๑ ซึ่งกำลังบริพพานในภุมิสกตภุมิ ที่เรียกว่าภังคกขณะสมังคีของ กามาวจรตถุภิกขุสันตจิต ๔
เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับภุมิสกตภุมิ ๗

ปู ๔ ผลเสกขะ ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในภุมิ และจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับภุมิ ๑๑

และ ปู ๔ ผลเสกขะเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในภุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับภุมิ ๑๑

อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลังเท่านั้น

ปริญญาวาระ

พิจารณาบุคคล ๑๐ คือ ภัพพบุณ ๑ อภพพบุณ ๑ อริยบุคคล ๘ (= มต.๓ อรม.๑ ผต. ๓ อรพ.๑)

บาลีอนุโลม กาล ๑/๒/๓

ปริหานาติ / ปริหานิตถ / ปริหานิสสตี

กาล ๑ ๒ ๓ วิสัชนา **อามนตา ไซ** อนุโลมนัย อธ.ได้แก่ อรม.๑ / อรพ.๑ / ๗ = ภัพ.๑ มต.๓ ผต. ๓

บาลีปัจจนิกนัย กาล ๑/๒/๓

น ปริหานาติ / น ปริหานิตถ / น ปริหานิสสตี

ปัจจนิกนัย อธ.ได้แก่ ๙ (-อรม) / ๙ (-อรพ) / ๓ = อภพ.๑ อรม.๑ อรพ.๑

๗. จงวิสัชนา และแสดงองค์ธรรมในปุจฉา ดังต่อไปนี้ ? 46 (ญ ๑ จ จัก-โส อนุ.)

ก. โย จกขายตน์ น ปริหานาติ, โส โสตายตน์ น ปริหานาติติ ? 46

ตอบ วิสัชนา และแสดงองค์ธรรมในปุจฉา ดังนี้

ก. วิสัชนา **อามนตา ไซ**

ใน อนุ.ป. อ.ธ. ของ สัน. ได้แก่ **ภัพพบุณ ๑ อภพพบุณ ๑ อริยบุคคล ๗** (เว้นอรรถัตถมรรคบุคคล ๑)

อ.ธ. ของ สัน. เหมือนกัน

กาล ๑ ๒ ๓

วิ. **อามนตา ไซ** (ทั้งหมด)

อนุโลมนัย ๑/๑/๗

ปัจจนิกนัย ๙/๙/๓

๗. จงวิสัชนา เป็นภาษาไทย และแสดงองค์ธรรม ในปุจฉาภาษาไทยดังต่อไปนี้ ? 42

ก. บุคคลใดไม่ใช่เคยรู้รอบจักขุธาตุ, บุคคลนั้นก็ไม่ใช่เคยรู้รอบโสตรธาตุ ไซไหม ? 42

ตอบ วิสัชนา **ไซ** (ใน อนุ.ป.) องค์ธรรมของสันนิฐานฐาน และ องค์ธรรมของสังสพท ได้แก่

ภัพพบุณ ๑ อภพพบุณ ๑ อริยบุคคล ๗ (เว้นอรรถัตถมรรคบุคคล ๑)

กาล ๔ ๕ ๖ อนุโลมนัย วิสัชนา **โน ไม่ใช่** อธ.สัน.ได้แก่ อรม.๑ / อรพ.๑ / (๗=) ภัพ.๑ มต.๓ ผต. ๓ อธ.สัง. **ไม่มี**

๗. จงวิสัชนา และแสดงองค์ธรรมในปุจฉา ดังต่อไปนี้ ? 46 (ญ ๔ นุ มน-ธัม อนุ.)

ข. โย มนายตน์ ปริหานาติ, โส ธมมายตน์ ปริหานิตถาติ ? 46

ตอบ ข. วิสัชนา **โน ไม่ใช่** ใน อนุ.ป. อ.ธ. ของ สัน. ได้แก่ **อรรถัตถมรรคบุคคล ๑** // อ.ธ. ของ สัน. **ไม่มี**

๗. ข. จงวิสัชนา แปล และแสดงองค์ธรรม (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 50

โย จกขายตนํ ปริขานิตถ, โส โสตายตนํ ปริขานิสสตีติ ? (ญ ๖ นุ จัก-โส อนุ.)

ตอบ ข. วิสัชนา **โน=ไม่ใช่** ใน อนุ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **อรรถัตถผลบุคคล ๑** // อ.สัง. **ไม่มี**

๗. จงวิสัชนา พร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรมในปุจฉาดังต่อไปนี้ ? 61

ก. โย วา ปน โสตายตนํ ปริขานิตถ, โส จกขายตนํ ปริขานาตีติ ? 61 (ญ ๔ ฎิ จัก-โส อนุ.)

ตอบ ข. วิสัชนา **โน=ไม่ใช่** ใน ปฎิ.ป. อ.สัน. ได้แก่ **อรรถัตถผลบุคคล ๑** // อ.สัง. **ไม่มี**

๗. ก. จงวิสัชนาพร้อมทั้งแปล และแสดงองค์ธรรมในข้อปุจฉาที่ว่า ? 44 (ญ ๕ ฎิ จัก-โส ปฎิ.)

โย วา ปน โสตายตนํ ปริขานิสสตีติ, โส จกขายตนํ ปริขานาตีติ ? (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 44

ตอบ ก. วิสัชนา **โน ไม่ใช่** ในปฎิ. ป. อ. สัน.ได้แก่ **ภัพพบุณฺชน ๑ มรรคบุคคลเบื่องต่ำ ๓ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๓**
อ. สัง **ไม่มี**

กาล ๔ ปัจฉิกนัย อนุ.ป. อธ.ได้แก่ ๙ (-อรัม) => √Xหา √Vคิณฺ (๘= ๑ ๑ ๓ ๓)
กาล ๔ ปัจฉิกนัย ปฎิ.ป. อธ.ได้แก่ ๙ (-อรัม) => √Xคิ √Vคิณฺ (๘= ๑ ๑ ๓ ๓)

เอก พทฺวจน	กาล ๔ ๕ ๖
-ติ -อนฺติ	ปัจฉิกนัย
-ลี -ถ	ปริ.-สรูป.ตรง
-มิ -ม	อจ.๑บท+๒บท

๗. จงวิสัชนา พร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรมในปุจฉาดังต่อไปนี้ ?

ก. โย จกขายตนํ น ปริขานาติ, โส โสตายตนํ น ปริขานิตถาติ ?

47(6), 48, 51, 55, 56, 57, 59

๗. จงวิสัชนา เป็นภาษาไทย และแสดงองค์ธรรมในปุจฉาดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 43, 52, 54

ก. บุคคลใดไม่ใช้กำลังรู้รอบจักขายตนะ, บุคคลนั้นก็ไม่เคยรู้รอบโสตายตนะใช่ไหม ? 43, 52, 54

ตอบ ก. วิสัชนา **อหา จกขายตนํ น ปริขานาติ โน จ โสตายตนํ**

น ปริขานิตถ, อคฺคมคฺสมงฺคิณฺจ อรหฺนตฺถจ จเปตฺวา อวเสสา ปุคฺคลา จกขายตนณฺจ
น ปริขานนฺติ โสตายนณฺจ น ปริขานิตถ.

ตอบ ก. วิ. อรรถัตถผลบุคคลไม่ใช้กำลังรู้รอบจักขายตนะ แต่เคยรู้รอบโสตายตนะ ยกเว้นอรรถัตถมรรคบุคคล และอรรถัตถผลบุคคลเสียแล้ว บุคคลที่เหลืออยู่นั้น ไม่ใช้กำลังรู้รอบจักขายตนะ และไม่เคยรู้รอบโสตายตนะ (ใน อนุ. ป.) องค์ธรรมของสันนิฐานานบท ได้แก่ **อรรถัตถผลบุคคล ๑ และ ภัพพบุณฺชน ๑ อภัพพบุณฺชน ๑**

มรรคบุคคลเบื่องต่ำ ๓ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๓

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๗. จงวิสัชนา เป็นภาษาไทย และแสดงองค์ธรรม ในปุจฉาภาษาไทยดังต่อไปนี้ ? 42

ก. บุคคลใดไม่ใช้กำลังรู้รอบจักขุธาตุ, บุคคลนั้นก็ไม่เคยรู้รอบโสตาธาตุ ใช่ไหม ? 42

ตอบ ก. วิ. อรรถัตถผลบุคคลไม่ใช้กำลังรู้รอบจักขุธาตุ แต่เคยรู้รอบโสตาธาตุ ยกเว้นอรรถัตถมรรคบุคคล

และอรรถัตถผลบุคคลเสียแล้ว บุคคลที่เหลืออยู่นั้น ไม่ใช้กำลังรู้รอบจักขุธาตุ และไม่เคยรู้รอบโสตาธาตุ (ใน อนุ. ป.) องค์ธรรมของสันนิฐานานบท ได้แก่ **อรรถัตถผลบุคคล ๑ และ ภัพพบุณฺชน ๑ อภัพพบุณฺชน ๑**

มรรคบุคคลเบื่องต่ำ ๓ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๓

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

กาล ๕ ปัจฉิกนัย อนุ.ป. อธ.ได้แก่ ๙ (-อรัม) => √Xเยมฺมิ (๗=๑ ๓ ๓) √Vหา เยจฺปฺมณฺนิ (๒)
กาล ๕ ปัจฉิกนัย ปฎิ.ป. อธ.ได้แก่ ๓ (อภัพ.๑ อรัม.๑ อรัม.๑) => √Xคิ √Vหา เยจฺปฺมณฺนิ (๒)

๗. จงวิสัชนา (พร้อมคำแปล) และแสดงองค์ธรรมในปุจฉา (ดังต่อไปนี้) นี้ ?

45, 47(6), 49(7), 51, 55, 56, 57, 59, 60, 61

ข. โย จกขายตน น ปริหานาติ, โส โสตายตน น ปริหานิสฺสตีติ ?

๗. ก. จงแปลและแสดงองค์ธรรม ในคำวิธษณาดังต่อไปนี้ ? 44(ข), 50

เย มคฺคํ ปฏิลภิสฺสนฺติ เต จกขายตน น ปริหานนฺติ โน จ โสตายตน น ปริหานิสฺสนฺติ, อรหํ เย จ ปุณฺณชรา มคฺคํ น ปฏิลภิสฺสนฺติ เต จกขายตนญจ น ปริหานนฺติ โสตายตนญจ น ปริหานิสฺสนฺติ. ?

ตอบ ข. วิสัชนา เย มคฺคํ ปฏิลภิสฺสนฺติ เต จกขายตน น ปริหานนฺติ

โน จ โสตายตน น ปริหานิสฺสนฺติ, อรหํ เย จ ปุณฺณชรา มคฺคํ น ปฏิลภิสฺสนฺติ

เต จกขายตนญจ น ปริหานนฺติ โสตายตนญจ น ปริหานิสฺสนฺติ.

(44, 50) แปล บุคคลเหล่าใดจะได้มรรค บุคคลเหล่านั้นไม่ใช่กำลังรู้รอบจักขายตนะ แต่จักรู้รอบโสตายตนะ,

อรหัตตผลบุคคลก็ดี ปุณฺณเหล่าใดจะได้มรรค ปุณฺณเหล่านั้นก็ดี ไม่ใช่กำลังรู้รอบจักขายตนะ

และไม่ใช้จักรู้รอบโสตายตนะ

ใน อนุ. ปุ. อ. สัน. /องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ ภัพพปุณฺณ ๑ มรรคบุคคลเบื้องต่ำ ๓ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๓

และ อรหัตตผลบุคคล ๑ อภัพพปุณฺณ ๑

องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

๗. จงวิสัชนา เป็นภาษาไทย และแสดงองค์ธรรม ในปจณาดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 42, 43, 52, 54

ข. บุคคลใดไม่ใช่กำลังรู้รอบจักขุธาตุ, บุคคลนั้นก็จักไม่รู้รอบโสตธาตุไซ้ไหม ? 42, 43, 52, 54

ตอบ ข. วิ. บุคคลเหล่าใดจะได้มรรค บุคคลเหล่านั้นไม่ใช่กำลังรู้รอบจักขุธาตุ แต่จักรู้รอบโสตธาตุ, อรหัตตผลบุคคล

ก็ดี ปุณฺณเหล่าใดจะได้มรรค ปุณฺณเหล่านั้นก็ดี ไม่ใช่กำลังรู้รอบจักขุธาตุ และไม่ใช้จักรู้รอบโสตธาตุ

ใน อนุ. ปุ. อ. สัน. ได้แก่ ภัพพปุณฺณ ๑ มรรคบุคคลเบื้องต่ำ ๓ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๓

และ อรหัตตผลบุคคล ๑ อภัพพปุณฺณ ๑

อ. สัน. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

กาล ๖ ปัจจนิกนัย อนุ. ปุ. อธ. ได้แก่ ๙ (-อภ. ๑) => √Xเยมฺภี (๗=๑ ๓ ๓) √√คฺยฺเยมฺภี (๒)

กาล ๖ ปัจจนิกนัย ปฏิ. ปุ. อธ. ได้แก่ ๓ (อภ. ๑ อภ. ๑ อภ. ๑) => √Xหา √√คฺยฺเยมฺภี (๒)

๗. จงวิสัชนา พร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรมในปจณาดังต่อไปนี้ ? 53, 58

ก. โย จกขายตน น ปริหานิตถ, โส โสตายตน น ปริหานิสฺสตีติ ?

ตอบ ก. วิสัชนา เย มคฺคํ ปฏิลภิสฺสนฺติ เต จกขายตน

น ปริหานิตถ โน จ โสตายตน น ปริหานิสฺสนฺติ,

อคฺคมคฺคสมฺภีติ เย จ ปุณฺณชรา มคฺคํ น ปฏิลภิสฺสนฺติ เต

จกขายตนญจ น ปริหานิตถ โสตายตนญจ น ปริหานิสฺสนฺติ.

แปล บุคคลเหล่าใดจะได้มรรค บุคคลเหล่านั้นไม่เคยรู้รอบจักขายตนะ

แต่จักรู้รอบโสตายตนะ, อรหัตตมรรคบุคคลก็ดี ปุณฺณเหล่าใด

จะไม่ได้มรรค ปุณฺณเหล่านั้นก็ดี ไม่ใช่เคยรู้รอบจักขายตนะ และไม่ใช้จักรู้รอบโสตายตนะ.

ในอนุ. ปุ. อ. สัน. ได้แก่ ภัพพปุณฺณ ๑ มรรคบุคคลเบื้องต่ำ ๓ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๓

และ อรหัตตมรรคบุคคล ๑ อภัพพปุณฺณ ๑.

อ. สัน. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

๗. จงวิสัชนา เป็นภาษาไทย และแสดงองค์ธรรมในปจณาดังต่อไปนี้ (ไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส) ? 43, 54

ค. บุคคลใดไม่เคยรู้รอบฆานธาตุ, บุคคลนั้นก็จักไม่รู้รอบชีวหาธาตุไซ้ไหม ? 43, 54

ตอบค. วิ. บุคคลเหล่าใดจะได้มรรค บุคคลเหล่านั้นไม่เคยรู้รอบฆานธาตุ แต่จักรู้รอบชีวหาธาตุ, อรหัตตมรรค

บุคคลที่ดี ปุถุชนเหล่าใดจะไม่ได้มรรค ปุถุชนเหล่านั้นก็ไม่ใช่เคยรู้รอบฆานธาตุ และ ไม่ใช่จกักรู้อบชีวหาธาตุ ใน อน. ปุ. อ.สัน. ได้แก่ **ภัพพปุถุชน ๑ มรรคบุคคลเบื้องต้น ๓ ผลบุคคลเบื้องต้น ๓**

และ **อรรถัตตมรรคบุคคล ๑ อภัพพปุถุชน ๑**

อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น

กาล ๖ ปัจจนิกนัย ปฏิ.ปุ. อธ.ได้แก่ ๓ (อภัพ.๑ อรม.๑ อรม.๑) => $\sqrt{X}$ หา $\sqrt{\sqrt{X}}$ คือ เยจปุมนนวิ (๒)

๗. จงวิสังขนา พร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรมในปัจจนิกนัยต่อไปนี้ ? 53, 58

ข. โย วา ปน โสตายตนํ น ปริชานิสสตี,

โส จกขายตนํ น ปริชานิตถาติ ? 53, 58

ตอบ ข. วิสังขนา. **อรรถา** โสตายตนํ น ปริชานิสสตี โน จ จกขายตนํ น ปริชานิตถ, **อคมคคสมกฺคิ** **เย จ** **ปุถุชชนา** **มคฺคํ** น **ปฏิลลิสสนตี** **เต** **โสตายตนญจ** น **ปริชานิสสนตี** **จกขายตนญจ** น **ปริชานิตถ.**

แปล อรรถัตตผลบุคคลไม่ใช่จกักรู้อบโสตายตนะ แต่เคยรู้รอบจกขายตนะ,

อรรถัตตมรรคบุคคลที่ดี ปุถุชนเหล่าใดจะไม่ได้มรรค ปุถุชน

เหล่านั้นก็ไม่ใช่จกักรู้อบโสตายตนะ และ ไม่ใช่เคยรู้รอบจกขายตนะ.

ในปฏิ. ปุ. อ.สัน. ได้แก่ **อรรถัตตผลบุคคล ๑ และ** **อรรถัตตมรรคบุคคล ๑ อภัพพปุถุชน ๑**

อ.สัง. ได้แก่ องค์ธรรมหมวดหลัง เท่านั้น.

ปริญญาวาระ กาล ๖ (๒+๓) ปัจจนิกนัย			
อนุโลม ปุจฉา		ปฏิโลม ปุจฉา	
จก. น ปริ ^๒	โส น ปริ ^๓	โส. น ปริ ^๓	จก. น ปริ ^๒
๙(-อฬ.๑)	๗(-๓)	๓(-๗)	๙(-อฬ.๑)
↓	↓	↓	↓
๗ = ๑ ๓ ๓	๒	อฬ.๑	๒
เยมภู X-	คิ XX เยปมนนวิ	หา X-	คิ XX เยปมนนวิ

สิ่งที่สำคัญคือการเข้าศึกษากับอาจารย์ผู้สอน เพื่อความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง แจ่มแจ้ง หากสงสัยจะได้สอบถามทันที การรวบรวมข้อสอบที่เคยออกมาแล้วนี้ เป็นเพียงแนวทางสำหรับผู้ศึกษานำมาเน้น+ทรงจำไว้ (หากสามารถทรงจำได้มากหรือทั้งหมดจักดีอย่างยิ่ง เพราะเชื่อว่าสู่ตะวันตก เพื่อการจินตนาและภาวนาต่อไป)

การสอบไม่ใช่ที่สุดของชีวิต แต่ขอให้ตั้งใจศึกษาและทรงจำ เพื่อชำระและรักษาไว้ซึ่งพระศาสนา รุ้ธรรมะและพยัญชนะ ทั้งเข้าใจและเข้าใจถึงธรรมะ แม้ยังมีบรรลุดุคคุณธรรมอันสูงถึงขั้นอริยะ ก็ขอจงเป็นผู้รู้ธรรมะ (ตามสมควร) และจงเป็นผู้มีธรรมะ

วายเมเถว ปุริโส ยาว อตถสฺส นิปปทา

เกิดเป็นคนควรจะพยายาม จนกว่าจะประสบความสำเร็จ

สำเนาประกอบการเรียนหรือแจกได้โดยไม่ต้องขออนุญาต (สงวนสิทธิ์ในการนำไปจำหน่าย) ผิด-ตกขอลภัย และกรุณาแจ้งที่ 081-860-2466 (Line ID), fb: Kanrasi Sengking E-mail: kanrasi1@gmail.com, liekkanrasi@gmail.com (จักขอบพระคุณอย่างสูง)

ขออนุโมทนาในการศึกษาธรรมะ และทุกๆคนที่ท่านกระทำไว้ดีแล้ว และที่จะกระทำในอนาคต ให้นั้นมีปัจจัยถึงพร้อมเพื่อการทำกุศลให้สำเร็จโดยสะดวก ง่ายดาย และเร็วไว จนถึงมคคกุศล โดยเร็วพลันเทอญ **ฝึกทำ + ฝึกเขียน + ทรงจำ (สู้ สู้) อยากได้ ต้องทำเอง**